

**Zarządzenie nr BZPE.00501.307.KL
Burmistrza Gminy Mosina
z dnia 29 czerwca 2016r.**

**w sprawie zatwierdzenia diagnozy potrzeb edukacyjnych szkół podstawowych
i gimnazjalnych na terenie Gminy Mosina.**

Na podstawie art. 33 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2015 r., poz. 1515 z późn.zm.) zarządzam, co następuje:

§ 1.

1. Zarządzam diagnozę potrzeb edukacyjnych szkół podstawowych i gimnazjalnych na terenie Gminy Mosina ze szczególnym uwzględnieniem Zespołu Szkół w Daszewicach, Szkoły Podstawowej im. Arkadego Fiedlera w Czapurach oraz Szkoły Podstawowej „Pod Lipami” Krosinku.
2. Przeprowadzona diagnoza jest podstawą zaplanowania działań przez Gminę Mosina dla projektów ubiegających się o dofinansowanie w ramach konkursów Poddziałania 8.1.2. *Kształcenie ogólne* i Poddziałania 9.3.3. *Inwestowanie w rozwój infrastruktury edukacji ogólnokształcącej WRPO 2014+*.

§ 2.

Diagnoza o której mowa w § 1. stanowi załącznik do niniejszego zarządzenia.

§ 3.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

BURMISTRZ
Jerzy Rys
mgr inż. Jerzy Rys

BZPE.041.25.2016

**Diagnoza potrzeb edukacyjnych
szkół podstawowych i gimnazjalnych
na terenie Gminy Mosina
ze szczególnym uwzględnieniem
Zespołu Szkół w Daszewicach,
Szkoły Podstawowej im. Arkadego Fiedlera w Czapurach
oraz Szkoły Podstawowej „Pod Lipami” w Krosinku
w kontekście aplikowania
o dofinansowanie projektów
w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego
i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego.**

Mosina, 2016

Wstęp

Opracowanie stanowi zdiagnozowanie zapotrzebowania szkół podstawowych oraz szkół gimnazjalnych na terenie Gminy Mosina w zakresie objęcia wsparciem takim jak:

- działania zmierzające do poprawy warunków dydaktycznych dla uczniów w szkołach i placówkach systemu oświaty poprzez m.in. doposażenie pracowni przedmiotowych w zakresie przedmiotów przyrodniczych i matematycznych
- wsparcie uczniów w rozwijaniu kompetencji kluczowych niezbędnych na rynku pracy oraz właściwych postaw/umiejętności
- wsparcie nauczycieli m.in. w ramach studiów podyplomowych, sieci wsparcia i samokształcenia etc w zakresie prowadzenia zajęć z przyrody, biologii, matematyki, chemii, geografii, fizyki, języków obcych
- doradztwa edukacyjno - zawodowego dla uczniów
- wsparcia zintegrowanych przedsięwzięć instytucji publicznych i niepublicznych funkcjonujących w otoczeniu szkół, angażujących społeczność szkolną i lokalną mających na celu przeciwdziałanie wczesnemu opuszczaniu systemu oświaty przez ucznia i tworzenie bezpiecznego środowiska nauczania.

Diagnozę sporządzono na podstawie danych uzyskanych w ramach badań: analiza danych zastanych, obserwacja, badanie ankietowe, wywiad nieustrukturyzowany. Badania przeprowadzono w okresie: 01.06.2015 - 12.06.2016. Wzięty w nim udział następujące szkoły z terenu Gminy Mosina:

1. Szkoła Podstawowa nr 1 w Mosinie
2. Szkoła Podstawowa im. Arkadego Fiedlera w Czapurach
3. Szkoła Podstawowa w Pecnej
4. Szkoła Podstawowa *Pod Lipami* w Krosinku
5. Szkoła Podstawowa nr 2 w Mosinie przy Zespole Szkół w Mosinie
6. Szkoła Podstawowa w Krośnie przy Zespole Szkół w Krośnie
7. Szkoła Podstawowa im. Adama Wodziczki w Rogalinku przy Zespole Szkół w Rogalinku
8. Szkoła Podstawowa w Rogalinie przy Zespole Szkół w Rogalinie
9. Szkoła Podstawowa im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Daszewicach przy Zespole Szkół w Daszewicach
10. Gimnazjum im. J. Krauthofera-Krotowskiego przy Zespole Szkół w Mosinie
11. Gimnazjum w Rogalinku przy Zespole Szkół w Rogalinku
12. Gimnazjum w Rogalinie przy Zespole Szkół w Rogalinie
13. Gimnazjum im. Orła Białego w Daszewicach przy Zespole Szkół w Daszewicach
14. Gimnazjum nr 1 w Mosinie
15. Gimnazjum im. Powstańców Wielkopolskich w Pecnej

Diagnoza obejmuje dwa ujęcia: ogólne ujęcie sytuacji szkół podstawowych i szkół gimnazjalnych z terenu Gminy Mosina, szczegółowy obraz stanu Zespołu Szkół w Daszewicach czyli Szkoły Podstawowej im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Daszewicach

oraz Gimnazjum im. Orła Białego w Daszewicach wraz z szczegółowym obrazem stanu Szkoły Podstawowej im. Arkadego Fiedlera w Czapurach i Szkoły Podstawowej „Pod Lipami” w Krosinku. Przeprowadzenie badania, analiza danych oraz ich opracowanie zostało wykonane przez Zespół Szkół w Daszewicach, Szkołę Podstawową w Czapurach oraz Szkołę Podstawową w Krosinku przy wsparciu Biura Zarządzania Projektami i Funduszami Zewnętrznymi Urzędu Miejskiego w Mosinie oraz Referatu Oświaty, Promocji, Kultury i Sportu Urzędu Miejskiego w Mosinie.

W toku prac nad diagnozą uzyskano rekomendacje od Poradni Psychologiczno Pedagogicznej w Puszczykowie w zakresie konieczności objęcia odpowiednimi działaniami projektowymi Zespołu Szkół w Daszewicach, Szkoły Podstawowej w Czapurach oraz Szkoły Podstawowej w Krosinku - ze szczególnym uwzględnieniem poprawy warunków dydaktycznych w szkołach, udzieleniem wsparcia uczniom i nauczycielom.

Zadanie zostało wykonane na rzecz przygotowania wniosku o dofinansowanie projektów w ramach konkursu dla Poddziałania 8.1.2. Kształcenie ogólne WRPO 2014+ oraz Poddziałania 9.3.3. Inwestowanie w rozwój infrastruktury edukacji ogólnokształcącej WRPO 2014+.

I. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Mosina

Pracownie przedmiotowe

Na terenie Gminy Mosina są szkoły, które mają pracownie przedmiotowe. Ich liczba w danej placówce, zakres wyposażenia i wielkość są różne. Jest również jedna Szkoła (Szkoła Podstawowa w Krosinku), która wskazuje na brak jakiegokolwiek pracowni przedmiotowej. „Każda klasa ma swoją salę lekcyjną, którą często dzieli z inną klasą” - wskazuje Dyrekcja SP w Krosinku. Szkoła Podstawowa w Rogalinku ma tylko jedną pracownię - do nauki przyrody. Szkoła Podstawowa w Rogalinie ma dwie pracownie: jedną matematyczną i jedną przyrodniczą. Taki sam układ pracowni jest w Szkole Podstawowej w Krośnie. Trzy pracownie posiadają szkoły: nr 1 w Mosinie, nr 2 w Mosinie, w Pecnej, w Czapurach. Konfiguracja tematyczna tych sal jest różna. SP 2 ma dwie pracownie do matematyki i jedną przyrodniczą, SP 1: dwie przyrodnicze i jedną matematyczną, SP w Pecnej: jedną matematyczną, przyrodniczą i komputerową, SP w Czapurach dysponuje pracownią komputerową, salą do edukacji wczesnoszkolnej, salą dla klas IV-VI. Dyrekcja Szkoły Podstawowej w Czapurach szczególnie mocno zaznacza niski poziom wyposażenia posiadanych pracowni. Spełniają one raczej standardy sal specjalnych niż pracowni przedmiotowych. Dokuczliwy jest niewielki rozmiar pomieszczeń nie spełniający norm organizacyjnych. Cztery pracownie przedmiotowe posiada Szkoła Podstawowa w Daszewicach: salę doświadczania świata, salę multimedialną, pracownię przyrodniczą i matematyczną. Mimo takiej liczby pracowni są one słabo wyposażone, brakuje podstawowych sprzętów niezbędnych do wykonywania nawet najprostszych pokazów i doświadczeń. Pracownie te funkcjonują bardziej jako sale tematyczne niż pracownie sensu stricto. Pod względem jakościowym wszystkie pracownie przedmiotowe w ww. szkołach wymagają doposażenia w sprzęt. Niemożliwym jest prowadzenie efektywnie procesu nauczania w oparciu o posiadane zasoby. Wyposażenie pracowni często jest zdekompletowane, uszkodzone lub niepełne. Respondenci wyliczają brakujący sprzęt. Na liście znajdują się nawet tak podstawowe przyrządy jak na przykład: waga szkolna z odważnikami i palnik alkoholowy z knotem (SP w Daszewicach), liczniki i bryły geometryczne (SP w Czapurach), szkiełka nakrywkowe czy preparaty z komórek roślinnych (SP w Pecnej), mikroskopy (SP nr 1 w Mosinie), papierki lakmusowe (SP nr 2 w Mosinie), mapy fizyczne Polski i świata (SP w Rogalinie), preparaty mikroskopowe (SP w Krośnie), termometry (SP w Krosinku), mikroskopy (SP w Rogalinku). Również jest potrzeba korzystania w toku nauczania dzieci z bardziej zaawansowanego sprzętu jak np. tablice multimedialne, kamery mikroskopowe, wielofunkcyjny przyrząd do pomiarów ekologicznych.

Budowanie postaw i umiejętności niezbędnych później na rynku pracy

W każdej z badanych Szkół prowadzone są dla uczniów działania dotyczące rozwijania kluczowych kompetencji na rynku pracy oraz pracy zespołowej, kreatywności czy innowacyjności. Część szkół realizuje projekty edukacyjne w danym zakresie (np. SP w Daszewicach, SP w Czapurach) lub stosuje innowacyjne metody nauczania. Nauczyciele opracowują innowacje pedagogiczne, które są rejestrowane w Kuratorium Oświaty (SP w Krosinku). W Szkole Podstawowej nr 2 w Mosinie realizowane są innowacyjne programy nauczania konkretnych przedmiotów (klasa z innowacją ekonomiczną). We wszystkich szkołach organizowane są również zajęcia dodatkowe, koła zainteresowań (np. w SP w Pecnej). Szkoły nawiązują współpracę z podmiotami zewnętrznymi, z którymi wspólnie realizują projekty dotyczące kompetencji kluczowych na rynku pracy i innych umiejętności tzw. miękkich. Szkoła Podstawowa nr 1 w Mosinie współdziałała w tym zakresie z Ośrodkiem Rozwoju Edukacji w Warszawie realizując projekt „Zrozumieć świat - rozwijanie kompetencji matematyczno - przyrodniczych i informatycznych z wykorzystaniem programów i oprzyrządowania komputerowego dla uczniów klas 4-6 szkół podstawowych”, Szkoła w Krosinku przystąpiła do projektu Ministerstwa Edukacji Narodowej i Fundacji Rozwoju Demokracji Lokalnej „Szkoła Współpracy”, natomiast Szkoła Podstawowa nr 2 w Mosinie współpracowała z organizacją AISEC. Partnerstwo podejmowane przez Szkoły ma również charakter ponadnarodowy. Prowadzone są projekty w ramach np. takich programów jak Comenius, E-Twinning (SP w Krośnie, SP w Daszewicach). Praca zespołowa, kreatywność czy umiejętności związane z przyszłą pracą są również tematem działań jakie prowadzi pedagog lub psycholog szkolny z uczniami (np. SP w Rogalinku, SP w Rogalinie), zagadnienia te poruszane są także na lekcjach wychowawczych. Mimo wielości i różnorodności działań jakie podejmowane są w szkołach w zakresie rozwijania kluczowych kompetencji na rynku pracy oraz kompetencji miękkich typu kreatywność, prawie wszystkie działania noszą znamiona okazjonalności i niesystematyczności. Nie wszyscy uczniowie szkół biorą udział w danych przedsięwzięciach. Wraz z końcem projektu kończy się wsparcie. Brakuje stałego, systematycznego działania, którego odbiorcą byłiby wszyscy uczniowie np. z określonych klas (np. piątych), z kilku roczników (lat szkolnych). Respondenci deklarują ciągłą potrzebę prowadzenia tego typu zajęć dla uczniów.

Zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze

Każda z badanych szkół deklaruje występowanie zapotrzebowania na organizowanie dodatkowych zajęć dydaktyczno - wyrównawczych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych dla uczniów mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych. Przedmioty wskazywane przez Dyrekcję, w ramach których brakuje dodatkowych zajęć dydaktyczno - wyrównawczych to: matematyka (100% szkół wskazało w badaniu ten przedmiot), przyroda (100% szkół wskazało ten przedmiot), informatyka (33%), przedsiębiorczość (0%), język angielski (77%), język niemiecki (22%), język hiszpański

(11%), język polski (11%). W szkołach na terenie Gminy wyraźna jest potrzeba prowadzenia zajęć dodatkowych z przedmiotów tzw. ścisłych - matematyka, przyroda, w następnej kolejności - języki obce.

Najwięcej wskazań w zakresie metody organizowania zajęć dydaktyczno - wyrównawczych dla dzieci padło w ramach wariantu: wytypowanie uczniów potrzebujących wsparcia i stworzenie dla nich dodatkowych zajęć po godzinach lekcji. Tę odpowiedź zaznaczyło aż 77% badanych. Zaproponowano również zastosowanie systemu typowania poszczególnych uczniów potrzebujących wsparcia przy symultanicznym objęciu działaniem całych klas (SP 2 w Mosinie). Jedna ze szkół (SP w Daszewicach) zaproponowała model mieszany, w ramach którego w młodszych klasach zajęcia są realizowane dla wybranych uczniów, a w klasach szóstych - już dla wszystkich dzieci z danej klasy tak by jak najlepiej przygotować je do sprawdzianu zewnętrznego.

Uczniów do udziału w zajęciach dodatkowych powinien wytypować nauczyciel przedmiotu wraz z wychowawcą oraz pedagogiem/psychologiem szkolnym (opcja wskazana przez 100% badanych). Ważna jest również konsultacja z rodzicami. SP w Czapurach zwraca uwagę na obligatoryjność uzyskania zgody rodziców na udział dziecka w tego typu zajęciach. Pojawiają się głosy, że podstawą również powinna być opinia Poradni Pedagogiczno-Psychologicznej oraz ocena z obserwacji nauczyciela prowadzącego (SP w Daszewicach). W przypadku dziecka zmieniającego szkołę można wziąć pod uwagę również informacje od dotychczasowych nauczycieli lub wychowawcy (SP 2 w Mosinie). Pojawił się głos, że zasada demokracji i dostępność ww zajęć powinna być tutaj regułą (SP w Krosinku). Podkreśla to potrzebę realizacji zajęć dodatkowych nawet dla uczniów nie posiadających jednoznacznych rekomendacji od wspomnianych wcześniej podmiotów. Ważne są również zainteresowania danego ucznia (uwaga od SP w Rogalinie).

89% respondentów uważa, że udział ucznia w dodatkowych zajęciach dydaktyczno - wyrównawczych powinien być dla ucznia obligatoryjny, tylko 11% badanych preferuje fakultatywny charakter takich lekcji.

Zajęcia dla uczniów z uzdolnieniami

Wszystkie badane szkoły wykazują, że organizują zajęcia dla uczniów zdolnych. SP w Czapurach zauważa dodatkowo, że zajęcia te z racji małej ilości godzin łączy się z realizacją kółek zainteresowań. Działania obejmują swoją tematyką przedmioty takie jak (możliwym było podanie kilku przedmiotów): matematyka (89% wskazań), język angielski (78% wskazań), plastyka (33%), muzyka (44%), historia (22%), zajęcia sportowe - wychowanie fizyczne (56%), język polski (56%), przyroda (67%).

Liczba godzin w tygodniu zajęć dla uczniów zdolnych w szkołach jest stała, a zajęcia odbywają się systematycznie. Częstotliwość zajęć zależy od wewnętrznych uwarunkowań danej szkoły oraz wykazywanego zapotrzebowania przez uczniów.

Zajęcia dla uczniów z uzdolnieniami (stan na czerwiec 2015 r.)		
Szkoła	Liczba godzin zajęć	Liczba uczniów korzystających z zajęć
Szkoła Podstawowa nr 1 w Mosinie	7 godzin tygodniowo	ok. 40 uczniów
Szkoła Podstawowa nr 2 w Mosinie	1-2 godziny miesięcznie z przedmiotu, 2 godziny zajęć dodatkowych tygodniowo dla klasy pierwszej	20 uczniów/z klasy pierwszej: 25
Szkoła Podstawowa w Rogalinku	po 1 godzinie na miesiąc z przedmiotu	5-6 uczniów
Szkoła Podstawowa w Czapurach	10 godzin tygodniowo	80-100 uczniów
Szkoła Podstawowa w Rogalinie	8 godzin tygodniowo	25 uczniów
Szkoła Podstawowa w Krośnie	po 1 godzinie tygodniowo z przedmiotu	ok. 60 uczniów
Szkoła Podstawowa w Krosinku	9 godzin tygodniowo	70 uczniów
Szkoła Podstawowa w Daszewicach	7 godzin tygodniowo	42 uczniów
Szkoła Podstawowa w Pecnej	2 godziny tygodniowo	10 uczniów

Tabela: opracowanie własne

Wszystkie szkoły wykazują istnienie potrzeby realizacji dodatkowych zajęć rozwijających uzdolnienia dzieci.

Dyrekcja Szkół zauważa potrzebę wprowadzenia zajęć lub dalszego ich realizowania w ramach ww. przedmiotów (dla wskazań dokonanych przez 8 spośród 9 ankietowanych szkół):

- matematyka - przedmiot wskazany przez 87% szkół
- przyroda - 87%
- język polski - 50%
- język angielski - 50%
- języki obce - 25%
- historia - 25%
- plastyka - 37%
- muzyka - 50%
- WF - 37%
- informatyka - 25%
- z zakresu edukacji wczesnoszkolnej - 12%

- szachy - 25%

Jedna szkoła nie podała konkretnych nazw przedmiotów w ramach jakich powinny odbywać się zajęcia dodatkowe dla dzieci z uzdolnieniami. Wskazała ona, że *dla szczególnie uzdolnionych dzieci (...) powinno tworzyć się indywidualne fakultety z blokowanych przedmiotów jak polonistyczno - historyczny, matematyczno - przyrodniczy, języka nowożytnego oraz historii i kultury danego państwa.*

Respondenci wskazują, że zajęciami rozwijającymi uzdolnienia u dzieci powinny być objęte poszczególne osoby z klasy.

W szkołach brakuje stałej oferty zajęć dla uczniów z uzdolnieniami łączącej różne dyscypliny nauki np. matematykę z naukami przyrodniczymi.

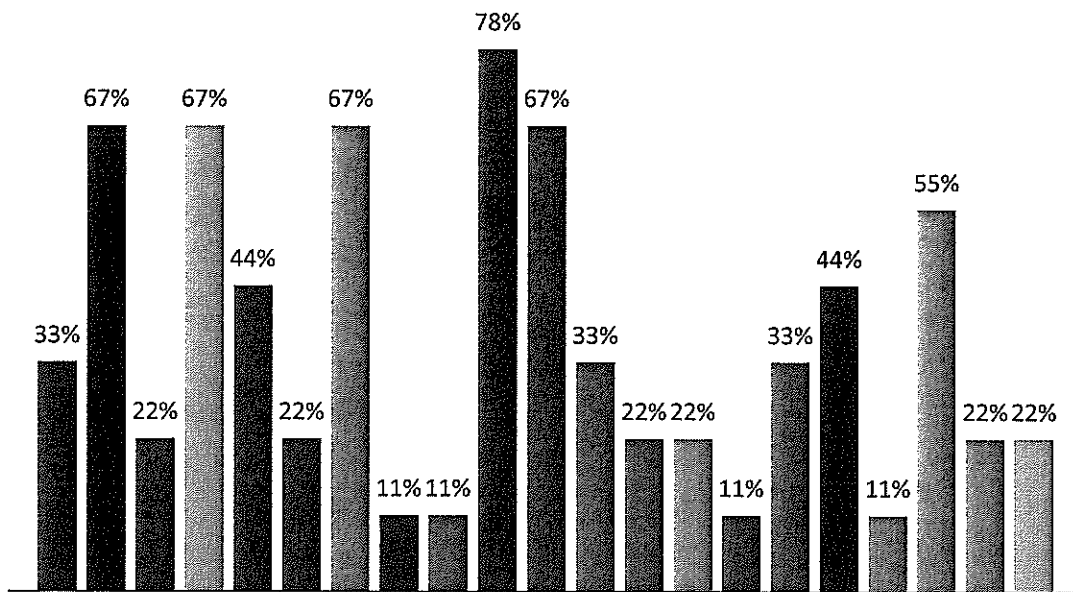
Kółka zainteresowań

We wszystkich szkołach podstawowych na terenie Gminy Mosina prowadzone są kółka zainteresowań. Przeważnie dotyczą one konkretnego przedmiotu jak np. muzyka czy wychowanie fizyczne. Niewiele jest kółek poruszających tematy związane z naukami ścisłymi. Głównym reprezentantem są tu kółka matematyczne i ekologiczne lub przyrodnicze. O ile zajęcia matematyczne często są organizowane, o tyle ekologiczne i przyrodnicze funkcjonują tylko w kilku szkołach. Dominują kółka związane z naukami humanistycznymi, sportem czy wolontariatem.

Rodzaje kółek i poziom ich reprezentacji w szkołach podstawowych:

Kółka zainteresowań i ich reprezentacja w szkołach

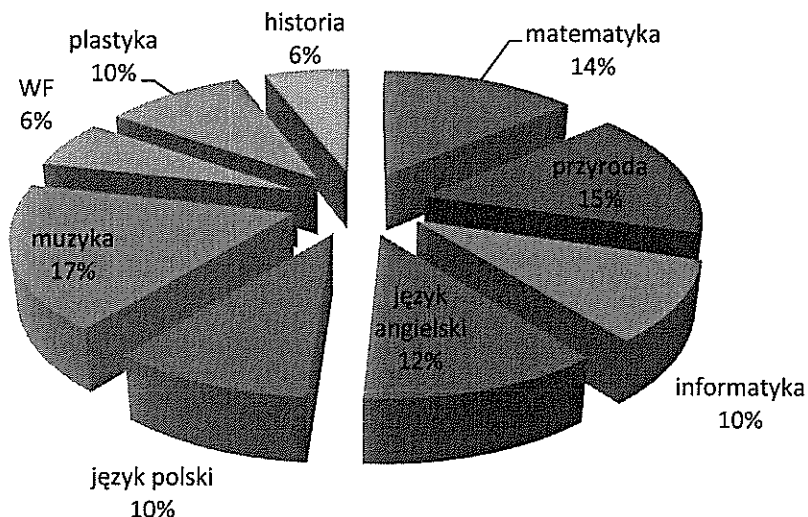
- kółko muzyczne
- sportowe
- biblioteczne
- teatralne
- dziennikarskie
- historyczne
- plastyczne
- chór
- kółko instrumentalne
- językowe
- matematyczne
- komputerowe
- ekologiczne
- taneczne
- fotograficzne
- turystyczne
- polonistyczne
- szachowe
- wolontariat
- przyrodnicze
- humanistyczne

Wykres: opracowanie własne

Pomimo funkcjonowania kółek zainteresowań w każdej szkole, obecna oferta nie wyczerpuje zapotrzebowania na tego typu zajęcia wśród uczniów. Dyrekcja każdej ze szkół zgłasza potrzebę organizacji dodatkowych zajęć. Wskazane kółka powiązane są tematycznie z określonymi przedmiotami. I tak przykładowo kółko małego naukowca powiązane będzie z nauką przyrody.

Przedmioty powiązane z proponowanymi kółkami zainteresowań

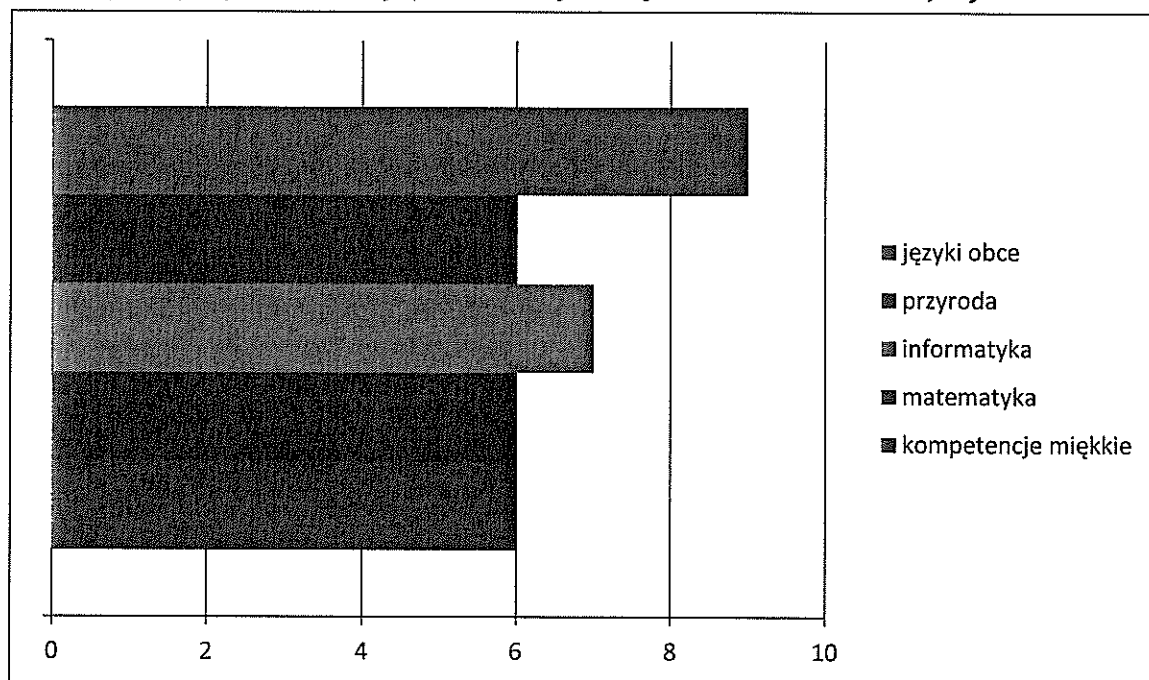

Wykres: opracowanie własne

Warsztaty

Wszystkie szkoły wykazały potrzebę zorganizowania dla uczniów warsztatów tematycznych. Zajęcia takie miałyby rozbudzić w uczniach pasję, wspierać zdobywanie przez nich umiejętności, które w dłuższej perspektywie czasu przydadzą się na rynku pracy.

Wskazania respondentów dotyczące najlepszych dla uczniów tematów i dziedzin jakich powinny dotyczyć warsztaty (możliwa była większa liczba wskazań, wyniki dla 9 szkół):

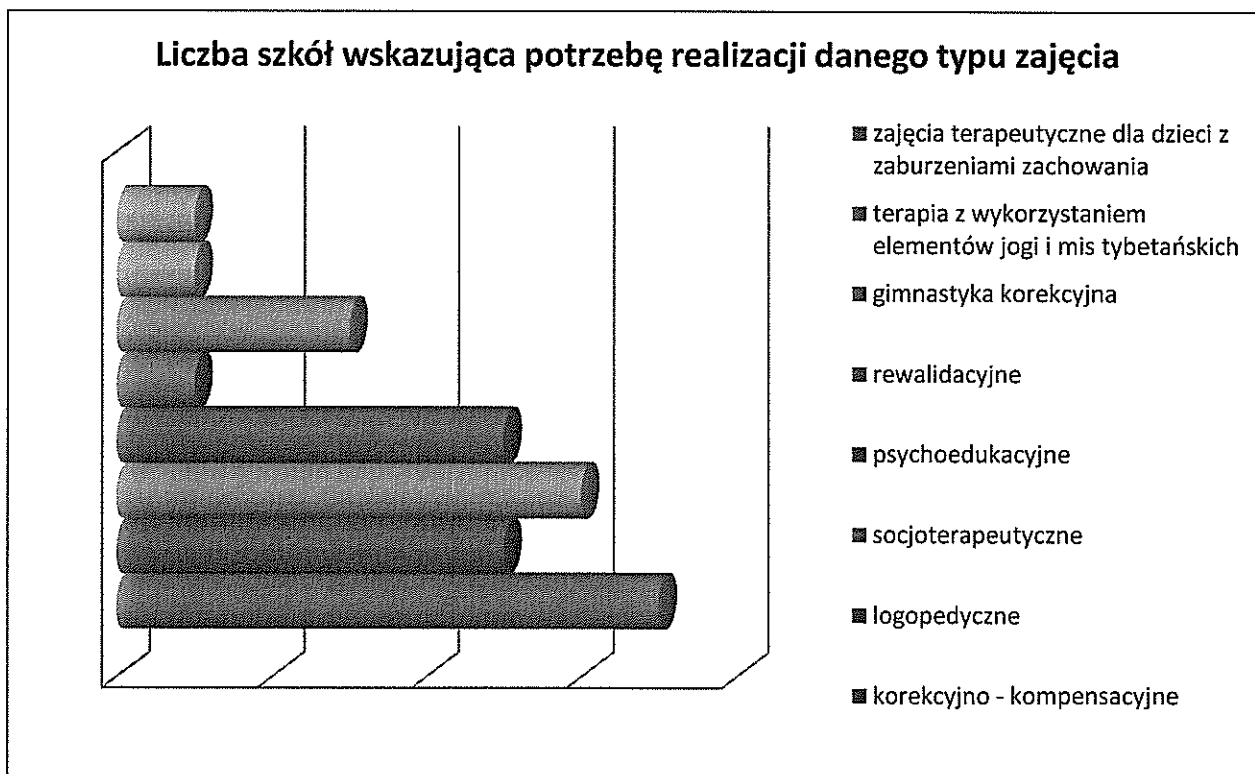
Wykres: opracowanie własne

Wszystkie szkoły dostrzegają potrzebę organizacji warsztatów dotyczących nauki języków obcych. Zapotrzebowanie na warsztaty z przyrody, matematyki i z kształcenia kompetencji miękkich (np. praca zespołowa, innowacyjność) jest porównywalne. Wynosi ono mniej niż zapotrzebowanie na zajęcia z języków obcych czy informatyki.

Część szkół zauważa, że warsztaty powinny w sumie trwać kilka (lub więcej) godzin, ale odbywać się powinny w ciągu kilku dni (np. przez 4 dni w miesiącu po 2 godziny). Wówczas uczestniczyłaby w takich zajęciach cała klasa. Opinię tę podziela 6 spośród 9 badanych szkół. Innego zdania jest 3 respondentów, którzy wskazali, że najlepszym rozwiązaniem jest organizacja warsztatów dla wszystkich uczniów z danej klasy tak by cały jeden dzień był poświęcony tylko na dane zajęcia (bez dzielenia godzin na poszczególne dni).

Zajęcia specjalistyczne: korekcyjno - kompensacyjne i in.

W każdej z badanych szkół istnieje potrzeba realizacji dodatkowych zajęć specjalistycznych np. zajęć korekcyjno - kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych, psychoedukacyjnych, innych zajęć o charakterze terapeutycznym.

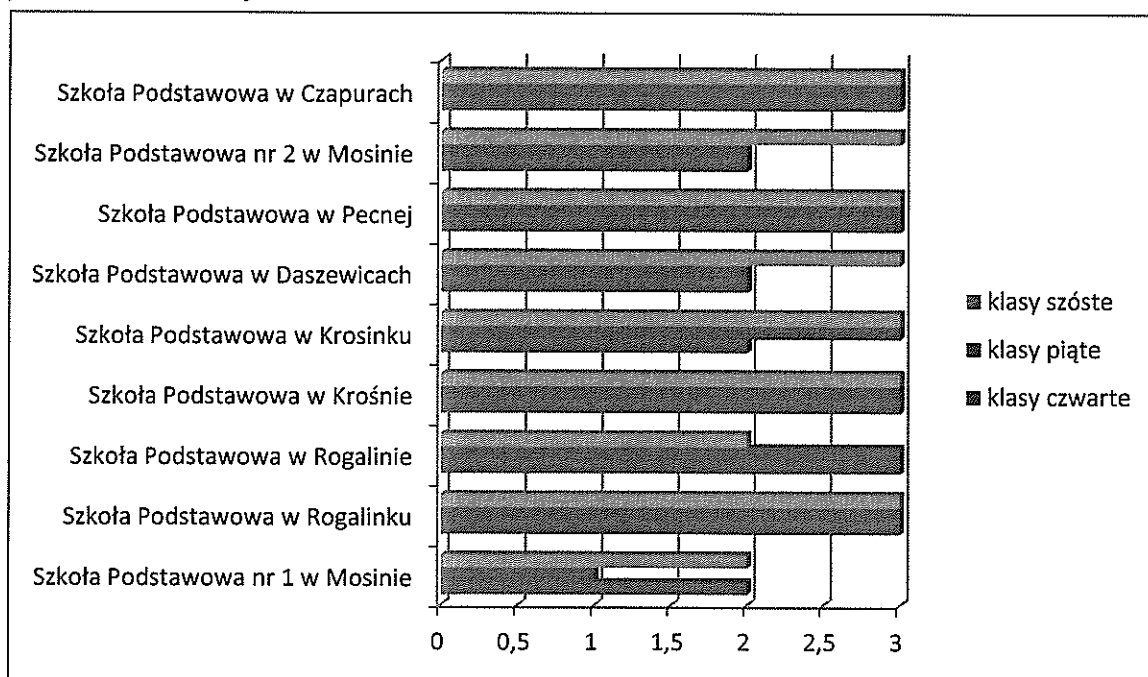

Wykres: opracowanie własne

Liczba godzin zajęć dodatkowych

Dyrekcja Szkół została poproszona również o określenie ile godzin zajęć dodatkowych (zajęcia różnego typu organizowane poza grafikiem zajęć lekcyjnych wynikających z realizacji podstawy programowej) można efektywnie zaplanować dla uczniów poszczególnych klas. Intencją pytającego było nakreślenie ram grafiku dla uczniów, który nie przytłaczałby ich mnogością zajęć i godzin spędzonych w murach szkoły oraz w jak najmniejszym stopniu kolidowałby z zewnętrznymi uwarunkowaniami jak np. zorganizowane dojazdy uczniów do domów.

Proponowana maksymalna liczba godzin zajęć dodatkowych dla ucznia danej klasy w podziale na szkoły:

Wykres: opracowanie własne

Respondenci wskazali też potencjalne utrudnienia jakie mogą wystąpić w trakcie realizacji projektu zakładającego prowadzenie zajęć dodatkowych dla uczniów. Pojawiły się głosy dotyczące braku specjalisty do prowadzenia takich zajęć dodatkowych oraz niewystarczającej liczby pomieszczeń (Szkoła Podstawowa w Czapurach). Na utrudnienia lokalowe zwraca uwagę również Dyrekcja Szkoły Podstawowej w Krosinku. Dodaje ponadto, że praca szkoły w trybie dwuzmianowym mocno ogranicza możliwość realizacji zajęć pozalekcyjnych. Szkoły: w Krosinku, w Daszewicach, jak i w Rogalinie zwracają uwagę na komplikacje związane z dowozem dzieci do domów. Z góry ustalone są godziny kursowania autobusu szkolnego nie pasują do planów prowadzenia dodatkowych zajęć. Istnieje wówczas potrzeba zorganizowania dodatkowego transportu dla uczniów

uczęszczających na tego typu lekcje. Szkoła Podstawowa z Rogalina podaje, że „ostatnia godzina lekcyjna kończy się o godz. 15.10, a ostatni odjazd autobusu szkolnego to 15.15, po tej godzinie dowozów szkolnych nie ma”. Ponadto badani wskazują na brak sprzętu (wyposażenia) wymaganego dla realizacji dodatkowych zajęć w atrakcyjnej i przystępnej formie (Szkoła Podstawowa nr 2 w Mosinie), niską frekwencję uczniów (Szkoła Podstawowa w Rogalinku), nie wyrażenie przez rodzica zgody na udział ucznia w ww. zajęciach (Szkoła Podstawowa w Daszewicach).

Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji przez kadrę nauczycielską

W szkołach podstawowych na terenie Gminy Mosina jest zatrudnionych (dane na rok szkolny 2014/2015) w sumie 216 nauczycieli (w osobach), co stanowi odpowiednio 199,98 etatów. Wszystkie badane szkoły wskazują, że nauczyciele często biorą udział w różnych szkoleniach, kursach, studiach podyplomowych i in. formach dokształcania się. Mniej niż połowa (44%) badanych wskazuje, że nauczyciele pracujący w danej szkole (lub przynajmniej jeden nauczyciel z kadry) stosują w swej pracy autorskie programy edukacyjne. Wykorzystują je podczas prowadzenia lekcji z zakresu matematyki, przyrody, języków obcych czy wychowania fizycznego. Wymieniono również z nazwy takie programy jak: W krainie bajek, Dżentelmen w globalnej wiosce, Wielkopolska moja mała ojczyzna, Klub miłośników muzyki. 78% badanych szkół podstawowych ma w swoich kadrach nauczycieli korzystających z innowacyjnych metod nauczania (w tym opracowanych przez danego pedagoga lub zewnętrznych specjalistów). Pedagodzy pracują z dziećmi wykorzystując: innowacje pedagogiczne, elementy oceniania kształtującego, metodę projektu, metody aktywizujące jak np. meta plan, burza mózgów, drzewko decyzyjne, SWOT, rybi szkielet, sześć myślących kapeluszy, dywanik pomysłów, debata, gry, techniki TOC (Theory of Constraints for Education) związane z pokonywaniem ograniczeń w myśleniu i działaniu. Wśród realizowanych programów i akcji wymieniono przykładowo:

- Wykorzystywanie platform typu Learning Apps, Zondle, Kahoot do tworzenia quizów i gier edukacyjnych o różnym stopniu trudności
- Zajęcia z ortografii prowadzone przez pedagoga - logopedę
- Organizowanie międzynarodowych wymian młodzieży i współpracy ze szkołami z zagranicy
- Innowacje pedagogiczne zatwierdzone przez Kuratorium Oświaty w Poznaniu
- *Matematyka z elementami ekonomii*
- *Wśród lasów Mosiny*
- *Poznajemy kulturę krajów obszaru języka niemieckiego*

W ramach Funduszy Europejskich (WRPO 2014+, Poddziałanie 8.1.2) nacisk kładziony jest na wsparcie nauczycieli w zakresie prowadzenia zajęć z biologii, matematyki, chemii, geografii, fizyki, języków obcych. W odniesieniu do tych przedmiotów zapytano o chęć uczestniczenia w działaniach wspierających warsztat nauczyciela.

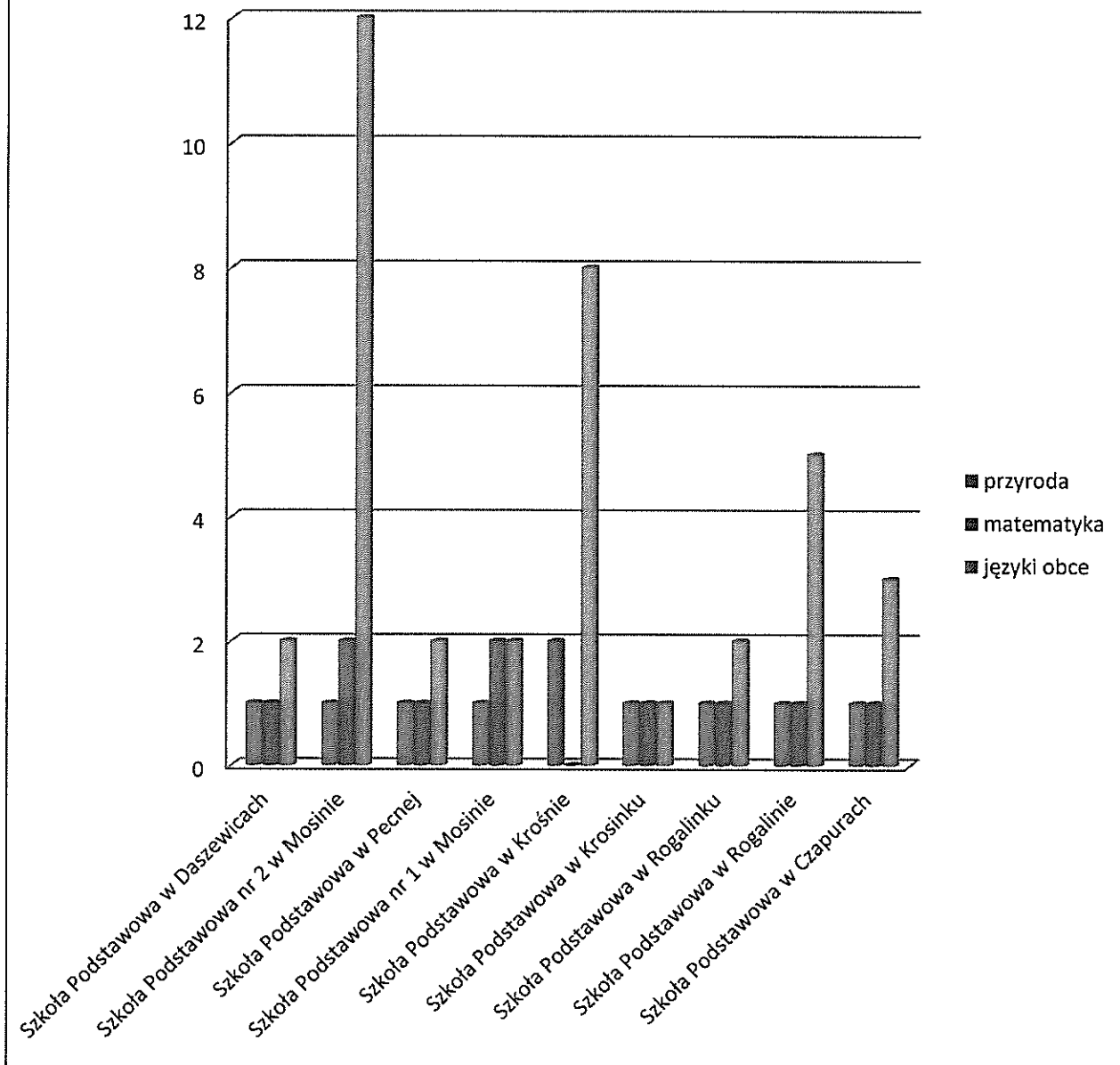
Badani poproszeni o wskazanie poziomu zainteresowania nauczycieli zatrudnionych w danej szkole wzięciem udziału w formach kształcenia mających na celu podniesienie poziomu kompetencji/zdobycie kwalifikacji wskazywali różne odpowiedzi. Poniższa tabela obrazuje stopień deklarowanej chęci udziału w dodatkowych (nieodpłatnych) zajęciach typu: szkolenia - kursy - studia podyplomowe dla poszczególnych szkół podstawowych na terenie Gminy Mosina:

Szkoła	Liczba nauczycieli w stosunku do ogółu nauczycieli w danej placówce	
	Udział w zajęciach - tematyka dowolna/ogólna	Udział w zajęciach - tematyka wskazana przez Poddziałanie 8.1.2.
Szkoła Podstawowa w Daszewicach	95%	19%
Szkoła Podstawowa nr 2 w Mosinie	94%	22%
Szkoła Podstawowa w Pecnej	100%	19%
Szkoła Podstawowa nr 1 w Mosinie	28%	14%
Szkoła Podstawowa w Krośnie	26%	26%
Szkoła Podstawowa w Krosinku	25%	19%
Szkoła Podstawowa w Rogalinku	50-60%	18%
Szkoła Podstawowa w Rogalinie	100%	28%
Szkoła Podstawowa w Czapurach	62%	31%

Tabela: opracowanie własne, stan na czerwiec 2015

Różnym poziomem zainteresowania cieszą się również poszczególne dziedziny w jakich nauczyciele mieliby potencjalnie podnieść swoje kwalifikacje.

Zainteresowanie nauczycieli podnoszeniem kompetencji/zdobywaniem kwalifikacji w danym przedmiocie z uwzględnieniem szkół

Wykres: opracowanie własne

II. Szkoły gimnazjalne na terenie Gminy Mosina

Pracowanie przedmiotowe

W każdej z badanych szkół istnieją pracownie do prowadzenia zajęć z przedmiotów przyrodniczych. Jednakże w każdej szkole liczba tych pracowni jest różna, inne jest jej wyposażenie i zawsze wymaga ono udoskonalenia pod względem jakościowym i ilościowym. Gimnazjum nr 1 wskazało występowanie 4 pracowni w szkole: chemicznej, fizycznej, biologicznej i matematycznej. Jednak pracownie te nie mają dużego wyposażenia i są łączone ze sobą w ramach jednej sali lekcyjnej - np. pracownia chemiczna z fizyczną. W Gimnazjum w Pecnej występuje siedem pracowni - matematyczna, informatyczna, geograficzna, biologiczna, chemiczna, fizyczna i językowa. W zespole Szkół w Rogalinie są tylko dwie pracownie: geograficzna i chemiczna. W Gimnazjum w Daszewicach są trzy pracownie: fizyczna, chemiczna i komputerowa. Zespół Szkół w Rogalinku posiada tylko jedną pracownię - chemiczną. Gimnazjum nr 2 posiada pięć pracowni: jedną geograficzną, dwie matematyczne, jedną chemiczno-fizyczną i jedną biologiczną. Dyrektorzy danych placówek wraz z nauczycielami deklarują potrzebę skompletowania wyposażenia do danych pracowni. Obecnie jest ono niepełne. Stan posiadanego sprzętu nie pozwala na prowadzenie (w oparciu o te zasoby) zajęć dla uczniów, również metodą eksperymentu. Nierzadko przyrządy są zdekompletowane czy w złym stanie technicznym. Brakuje elementów niezbędnych do wykorzystania danego sprzętu np. odczynników w przypadku pracowni chemicznych. W niektórych szkołach potrzeba zwiększenia liczby pracowni czyli stworzenia nowych miejsc prowadzenia zajęć w oparciu m.in. o metodę eksperymentu (Szkoła w Daszewicach i Rogalinku).

Ze względu na warunki istniejące w funkcjonujących pracowniach nie są one wykorzystywane w takim stopniu jakiego oczekiwaliby uczniowie i nauczyciele. Nauczyciele podają w badaniu ankietowym jakiego rodzaju sprzęt byłby konieczny do zakupu na rzecz uzupełnienia zasobów pracowni. Brakuje podstawowych sprzętów jak np. palnik (pracownia chemiczna - ZS w Daszewicach), przybory geometryczne (pracownia matematyczna - Gimnazjum w Pecnej) czy ścienna mapa Azji (pracownia geograficzna - Gimnazjum nr 2 w Mosinie), jak i tych bardziej profesjonalnych typu duży globus (pracownia geograficzna - Gimnazjum nr 2 w Mosinie) czy modele anatomiczne (pracownia biologiczna - Gimnazjum nr 1).

Budowanie postaw i umiejętności niezbędnych później na rynku pracy

Dyrekcja każdej ze Szkół deklaruje, że w poszczególnej placówce są prowadzone dla uczniów działania dotyczące rozwijania kluczowych kompetencji na rynku pracy oraz pracy zespołowej, kreatywności i innowacyjności. Podczas niektórych zajęć dydaktycznych kadra nauczycielska wykorzystuje metody i techniki pracy z uczniem

pobudzające

i rozwijające jego kompetencje. Część szkół współdziałała w tym zakresie z partnerami zewnętrznymi. Nawiązywana była współpraca np. z Fundacją Rozwoju Talentów (Rogalin, Pecna, Daszewice, inne szkoły w Gminie Mosina), która organizowała w szkołach zajęcia dla uczniów z zawodoznawstwa. Ponadto tematami takimi zajmuje się również pedagog szkolny. Zakres działań podejmowanych w ramach ww. wsparcia ucznia nie odpowiada w pełni na zapotrzebowanie na tego typu działania wykazywane przez uczniów. Działania są sporadyczne i mają charakter okazjonalny. Nie wszyscy uczniowie w danej szkole są objęci wsparciem. Nauczyciele i dyrekcja bez wsparcia płynącego z zewnątrz nie są w stanie przedsięwziąć odpowiednią liczbę i jakość działań, które odpowiadały by na istniejące zapotrzebowanie wśród uczniów.

Zajęcia dydaktyczno - wyrównacze

Każda szkoła deklaruje zapotrzebowanie na organizowanie dodatkowych zajęć dydaktyczno - wyrównawczych służących wyrównywaniu dysproporcji edukacyjnych dla uczniów mających trudności w spełnianiu wymagań edukacyjnych. Przedmioty wskazywane przez Dyрекcję, w ramach których brakuje dodatkowych zajęć dydaktyczno - wyrównawczych to: matematyka (100% szkół wskazało w badaniu ten przedmiot), informatyka (50 % wskazań), nauki przyrodnicze (100%), przedsiębiorczość (50%), języki obce (100% - wskazane języki to: angielski 83%, niemiecki 66%, hiszpański 17%¹, włoski 17%²) oraz język polski (17% wskazań).

Uczniów do udziału w zajęciach dodatkowych powinien wytypować nauczyciel przedmiotu wraz z wychowawcą oraz pedagogiem/psychologiem szkolnym (opcja wskazana przez 100% badanych). Ważna jest również konsultacja z rodzicami. Dominuje pogląd, że w zajęciach dodatkowych powinny brać udział poszczególne osoby wytypowane spośród wszystkich uczniów (100%). Jednakże pojawiają się głosy wskazujące np. na potrzebę funkcjonowania innego trybu organizacji zajęć np.:

- zajęcia dla całych klas - „gdy pojawiają się zagadnienia, których Zespół klasowy nie przyswaja, takie zajęcia powinny być organizowane dla całej klasy inaczej zabraknie czasu na realizację wszystkich zagadnień podstawy programowej” - Gimnazjum nr 2
- system mieszany - zajęcia dla klas I i II w systemie: zajęcia dla wytypowanych uczniów oraz dla klas III w systemie: zajęcia dla wszystkich uczniów/całych klas - Gimnazjum w Daszewicach.

Gimnazjum nr 1 podaje również, że zajęcia takie powinny mieć również charakter doraźny tj. być organizowane wówczas, gdy zajdzie taka potrzeba wynikająca np. z dłuższej nieobecności ucznia spowodowanej chorobą.

¹ W przypadku zajęć wskazanych przez Dyрекcję, a nie będących obowiązkowymi przedmiotami istnieje potrzeba poszerzenia oferty edukacyjnej o wymienione zajęcia dyktowana weryfikowanym zainteresowaniem pochodzącym od uczniów.

² także

Zajęcia dla uczniów z uzdolnieniami

W większości szkół organizowane są zajęcia dla uczniów zdolnych, tylko w jednej szkole nie ma tego typu działań.

Najczęściej wskazywane przedmioty, w ramach których organizowane są zajęcia dla uczniów zdolnych to:

- język polski (wskazało 100% respondentów - Szkół realizujących zajęcia dla dzieci zdolnych)
- język angielski (80%)
- matematyka (100%)
- muzyka (60%)
- biologia (80%)
- chemia (80%)
- fizyka (60%)
- geografia (60%).

Dominują zajęcia z przedmiotów humanistycznych.

Liczba godzin w tygodniu zajęć dla uczniów zdolnych w niektórych szkołach jest stała, a zajęcia odbywają się systematycznie. Obserwuje się też szkoły organizujące zajęcia dla uczniów zdolnych tylko okazjonalnie - w ramach przygotowań do konkursów i olimpiad.

Udzielone odpowiedzi:

- *4 godziny miesięcznie dla 32 osób*
- *21 godzin tygodniowo dla 130 osób*
- *W ramach przygotowania do konkursów - po 1 godzinie tygodniowo*
- *8 godzin tygodniowo - 10 uczniów na 38*
- *1 miesięcznie dla 3-4 uczniów*

Wszystkie szkoły wykazują istnienie potrzeby realizacji dodatkowych zajęć rozwijających uzdolnienia dzieci. Szkoła, która dotychczas w swej ofercie nie ma takich zajęć również widzi potrzebę poszerzenia oferty dydaktycznej dla uczniów o wspomniane zajęcia.

Dyrekcja Szkół zauważa potrzebę wprowadzenia zajęć lub dalszego ich realizowania w ramach ww. przedmiotów:

- matematyka - przedmiot wskazany przez 100% szkół
- chemia - 100%
- fizyka - 83%
- biologia - 83%
- przedsiębiorczość - 17%

- informatyka - 50%
- języki obce - 83%
- geografia - 83%
- język polski - 50%
- historia - 33%
- WF - 50%
- muzyka - 17%
- WOS - 17%

Respondenci wskazują, że zajęciami rozwijającymi uzdolnienia u dzieci powinny być objęte poszczególne osoby z klasy.

W szkołach brakuje stałej oferty wspierania uzdolnień uczniów uczęszczających do danej placówki - objęcia wsparciem wszystkich dzieci i młodzieży, tak by wzmocnić potencjał uczniów, rozwinąć ich uzdolnienia oraz wyrównać szanse rozwojowe.

Organizacja zajęć tylko przy okazji konkursów i olimpiad ma swoje słabe strony. Rezerwacja zajęć dodatkowych w tym zakresie, głównie dla przyszłych „olimpijczyków” (uczniowie biorący udział w konkursach), ogranicza dostęp do zajęć uczniów mniej zdolnych, ale mimo to zainteresowanych daną tematyką.

Ponadto brakuje poszerzenia wiedzy w sposób pokazujący krzyżowe oddziaływanie na siebie różnych dziedzin nauki, połączenia, zależności między nimi. Nie ma zajęć łączących wiedzę np. chemiczną z biologią. Uwaga ta dotyczy również kótek zainteresowań.

Kółka zainteresowań

We wszystkich szkołach za wyjątkiem jednej prowadzone są kółka zainteresowań. Przeważnie dotyczą one konkretnego przedmiotu jak np. chemia, WF. W ramach nielicznych kótek można spodziewać się multidyscyplinarności treści. Przykład stanowi tu kółko teatralne realizowane w największej liczbie szkół: Gimnazjum nr 2, Gimnazjum w Rogalinku, Gimnazjum nr 1 czy Gimnazjum w Rogalinie. Są tutaj obecne elementy języka polskiego, pracy z głosem, kompetencji miękkich - radzenia sobie z sytuacjami stresowymi, nie raz elementy krawiectwa. Podobnie sprawa tyczy się kółka kulinarnego w Gimnazjum w Pecnej (łączenie gotowania z nauką: biologia, chemia, fizyka - procesy), dziennikarskiego w Gimnazjum nr 2 (łączenie elementów polonistycznych z wiedzą o społeczeństwie, informatyki).

Wszystkie szkoły deklarują potrzebę utworzenia i prowadzenia nowych kótek zainteresowań. Każda szkoła wskazała liczbę kótek jakie można by wprowadzić do oferty

zajęć pozalekcyjnych dla uczniów. Niektóre szkoły wskazały nawet konkretne nazwy kótek wraz z nakreśleniem ich działalności.

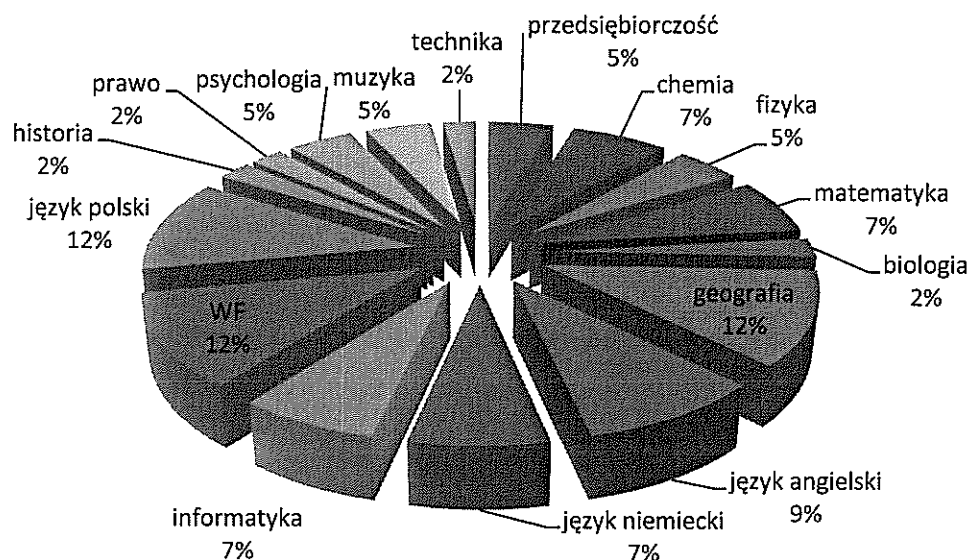
- Gimnazjum nr 2 - 14 kótek
- Gimnazjum w Daszewicach - 3
- Gimnazjum nr 1 - 12
- Gimnazjum w Rogalinie - 5
- Gimnazjum w Rogalinie - zero wskazań, wykazano tylko potrzebę utworzenia nowych kótek bez zaprezentowania dalszych informacji
- Gimnazjum w Pecnej - 8

Podział proponowanych kótek zainteresowań z uwzględnieniem przedmiotu wiodącego w jaki można wpisać treści poruszane z uczniami na kółku - rysunek.

Powiązanie tematyczne przedmiotu z liczbą kótek zainteresowań:

- ❖ przedsiębiorczość - przedmiot związany z 2 kótkami
- ❖ chemia - przedmiot związany z 3 kótkami
- ❖ matematyka - przedmiot związany z 3 kótkami
- ❖ języka angielski - przedmiot związany z 4 kótkami
- ❖ biologia - przedmiot związany z 1 kółkiem
- ❖ informatyka - przedmiot związany z 3 kótkami
- ❖ język niemiecki - przedmiot związany z 3 kótkami
- ❖ geografia - przedmiot związany z 5 kótkami
- ❖ WF - przedmiot związany z 5 kótkami
- ❖ język polski - przedmiot związany z 5 kótkami
- ❖ fizyka - przedmiot związany z 2 kótkami
- ❖ historia - przedmiot związany z 1 kółkiem
- ❖ prawo - przedmiot związany z 1 kółkiem
- ❖ psychologia - przedmiot związany z 2 kótkami
- ❖ muzyka - przedmiot związany z 2 kótkami
- ❖ technika - przedmiot związany z 1 kółkiem

Przedmioty powiązane z proponowanymi kółkami zainteresowań

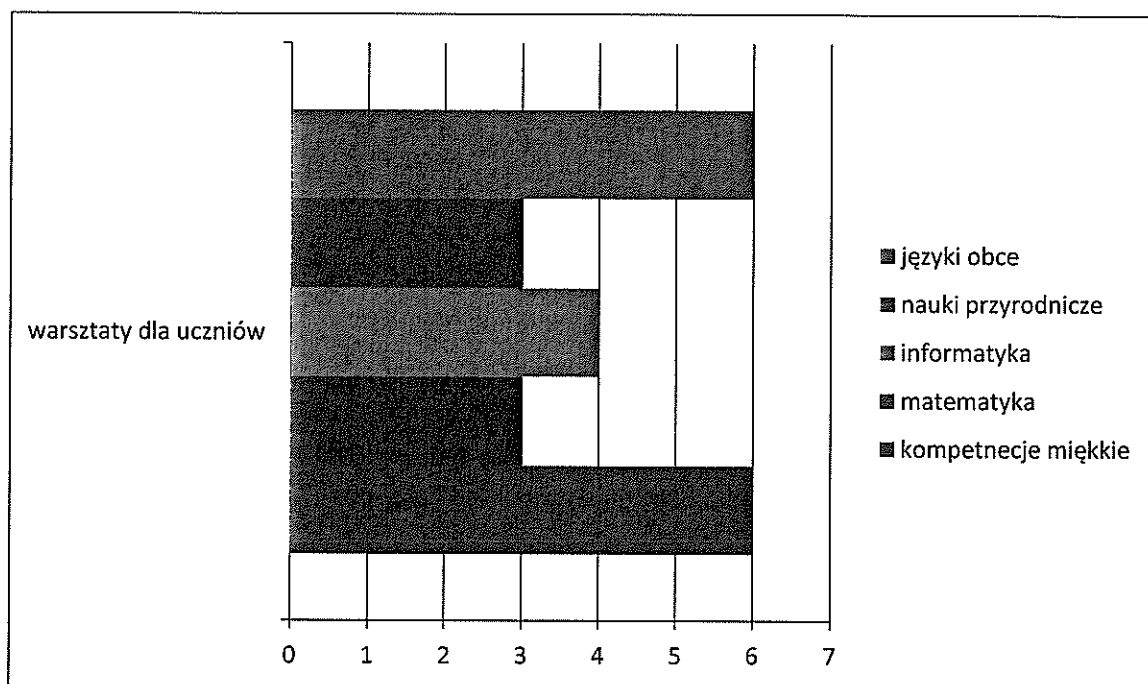

Wykres: opracowanie własne

Warsztaty

Wszystkie szkoły wykazały potrzebę zorganizowania dla uczniów warsztatów tematycznych. Zajęcia takie miałyby rozbudzić w uczniach pasję, wspierać zdobywanie przez nich umiejętności, które w dłuższej perspektywie czasu przydadzą się na rynku pracy.

Wskazania respondentów dotyczące najlepszych dla uczniów tematów i dziedzin jakich powinny dotyczyć warsztaty (możliwa była większa liczba wskazań).

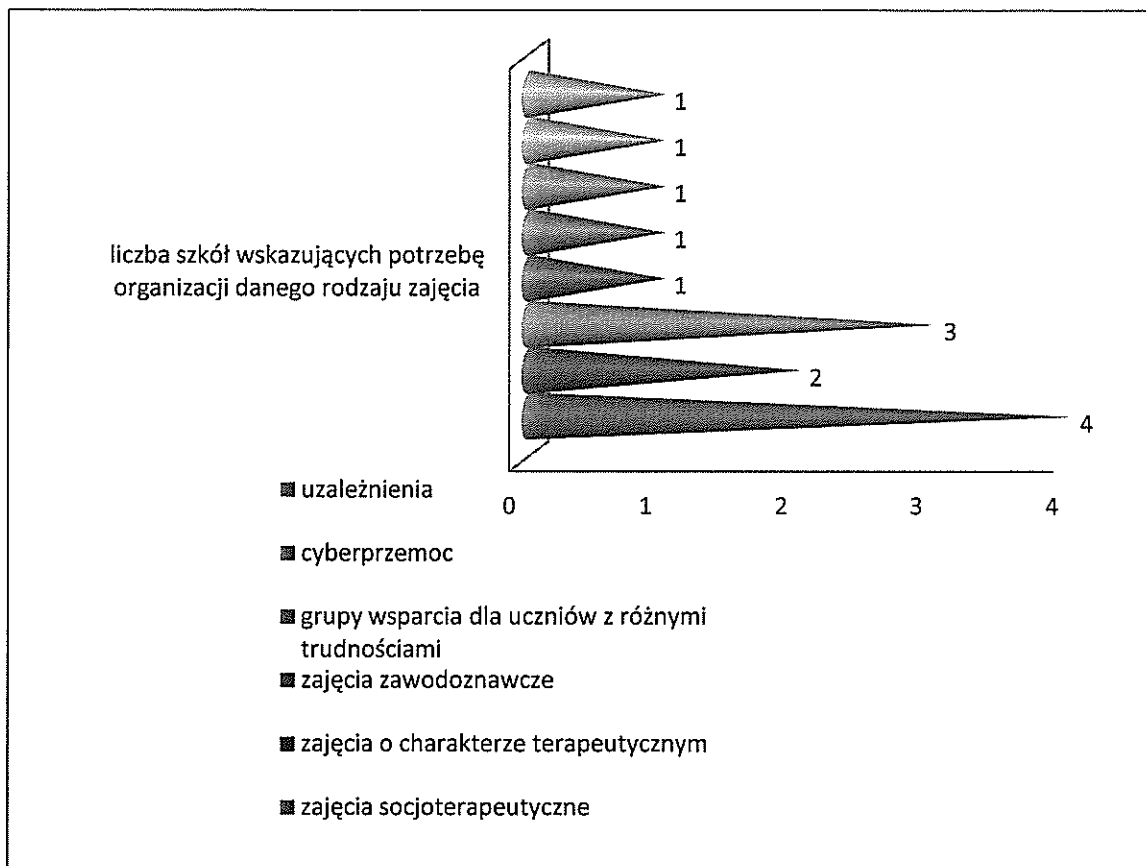

Wykres: opracowanie własne

Ponadto respondenci wskazują, że najlepszym rozwiązaniem przy organizowaniu tego typu zajęć dla uczniów jest wprowadzenie ich w formule warsztatów trwających w sumie kilka godzin, ale rozłożonych w czasie (np. dwie godziny w tygodniu przez 4 tygodnie). Taki sposób organizacji warsztatów wskazało 5 spośród 6 badanych szkół. Pojawiła się jedna odpowiedź wskazująca jako najlepsze rozwiązanie organizację warsztatów (trwających w sumie kilka godzin) w ciągu jednego dnia. Taką formą wsparcia powinni być objęci wszyscy uczniowie z danej klasy.

Zajęcia specjalistyczne: korekcyjno - kompensacyjne i in.

Większość badanych szkół wyraziła chęć organizacji dla swoich uczniów zajęć o charakterze specjalistycznym - tj. zajęć korekcyjno - kompensacyjnych, logopedycznych, socjoterapeutycznych, psychoedukacyjnych czy innych zajęć o charakterze terapeutycznym. Potrzebę realizacji tego typu działań wskazało 5 spośród 6 badanych szkół. Jedna placówka nie wykazała takiej potrzeby.

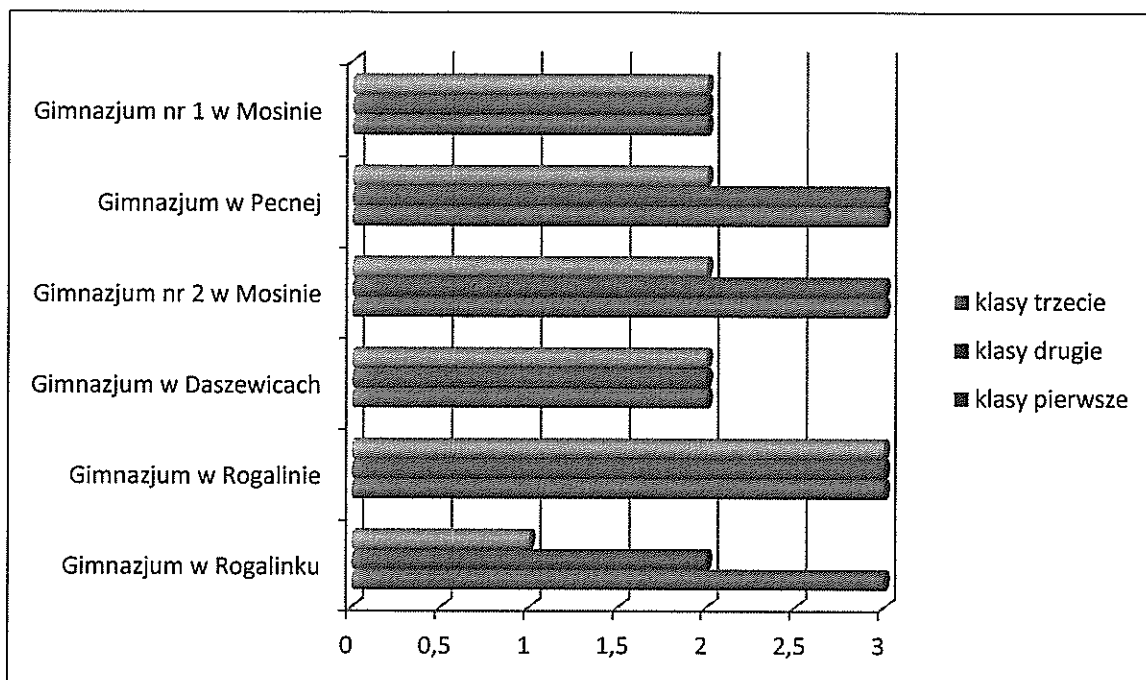
Wykres: opracowanie własne

Zapotrzebowanie na tego typu zajęcia wynika z konieczności objęcia wsparciem uczniów wymagających indywidualnej pracy z uwagi na specjalne wymagania edukacyjne, również niepełnosprawność.

Liczba godzin zajęć dodatkowych

Dyrekcja Szkół została poproszona również o określenie ile godzin zajęć dodatkowych (zajęcia różnego typu organizowane poza grafikiem zajęć lekcyjnych wynikających z realizacji podstawy programowej) można efektywnie zaplanować dla uczniów poszczególnych klas. Intencją pytającego było nakreślenie ram grafiku dla uczniów, który nie przytłaczałby ich mnogością zajęć i godzin spędzonych w murach szkoły oraz w jak najmniejszym stopniu kolidowałby z zewnętrznymi uwarunkowaniami jak np. zorganizowane dojazdy uczniów do domów.

Proponowana liczba godzin zajęć dodatkowych dla ucznia danej klasy w podziale na szkoły:

Wykres: opracowanie własne

Respondenci wskazali też potencjalne utrudnienia jakie mogą wystąpić w trakcie realizacji projektu zakładającego prowadzenie zajęć dodatkowych dla uczniów. Wśród zagrożeń/utrudnień wymieniono: dojazd uczniów autobusem o określonej porze, generalne kłopoty z organizacją dowozów (gimbus i inne środki komunikacji), trudności z aktywizowaniem młodzieży do systematycznego udziału w zajęciach, zbyt duża liczba godzin dydaktycznych, frekwencja. W jednej z ankiet pojawiła się ponadto uwaga „obecnie oferta zajęć pozalekcyjnych jest mocno ograniczona możliwością dowozu/odwozu uczniów. Ostatnia godzina lekcyjna kończy się o godz. 15.10, a ostatni odjazd autobusu szkolnego to godz. 15.15, po tej godzinie dowozów szkolnych nie ma. Być może należałoby rozważyć możliwość ujęcia w projekcie kosztów dowozu/odwozu uczniów do szkoły, tak aby jak największa ilość dzieci mogła z takich zajęć skorzystać”.

Podnoszenie kompetencji i kwalifikacji przez kadrę nauczycielską

W szkołach gimnazjalnych na terenie Gminy Mosina jest zatrudnionych (dane na rok szkolny 2014/2015) w sumie 106 nauczycieli (w osobach), co stanowi odpowiednio 91,98 etatów. Wszystkie badane szkoły wskazują, że nauczyciele często biorą udział w różnych szkoleniach, kursach, studiach podyplomowych i in. formach dokształcania się. 50% respondentów zaznaczyło, że nauczyciele w danej placówce wykorzystują do prowadzenia procesu nauczania własne autorskie programy edukacyjne. Kwestia nie dotyczy całego grona pedagogicznego, tylko wybranych osób. W ten sposób odbywają się wycieczki historyczne po Poznaniu, realizowany jest program nauki języka włoskiego jako trzeciego języka obcego (Smaki Italii) czy języka niemieckiego i angielskiego, zajęcia z matematyki i sportu, zajęcia artystyczne (historia sztuki oraz malarstwo). 66% badanych

gimnazjów ma w swoich kadrach nauczycieli korzystających z innowacyjnych metod nauczania (w tym opracowanych przez danego pedagoga lub zewnętrznych specjalistów). Wśród realizowanych programów i akcji wymieniono przykładowo:

- Ujawnij swój literacki talent
- Losy mosinian w czasie II wojny światowej
- Życie może być poezją - projekt edukacyjny z okazji Światowego Dnia Poezji oraz Roku Juliana Tuwima
- Konkurs „Mój Kalendarz Adwentowy”
- Klasowy konkurs na poprawę średniej ocen
- Gazeta szkolna „Głos Gimnazjalisty”
- Gala Oscarowa z okazji święta KEN
- Rozbiory Polski - mapa mentalna
- Znamy poetów z Wielkopolski
- Ujawnij swój talent literacki
- Projekt historyczny Sache Moschin
- Redagowanie Cyfrowej dziecięcej Encyklopedii Wielkopolan
- High - Technika
- Wymiana młodzieży polsko - niemieckiej
- Kreatywny gimnazjalista
- Wolontariat
- ogólnie praca metodą projektu, twórcze rozwiązywanie problemów (np. sześć myślących kapeluszy De Bono, rybi szkielet), metody grupowego podejmowania decyzji i planowania oraz wykorzystywanie takich metod jak: burza mózgów, drama, symulacje, case study, SWOT, debata, gry analityczne
- współpraca z Partnerami - np. Muzeum Martyrologiczne w Żabikowie, Izba Muzealna w Mosinie

Zauważalna jest nadreprezentacja przedsięwzięć o charakterze humanistycznym (język polski, historia, języki obce) oraz niedowartościowanie zdarzeń związanych z przedmiotami przyrodniczymi i matematyką.

W ramach Funduszy Europejskich (WRPO 2014+, Poddziałanie 8.1.2) nacisk kładziony jest na wsparcie nauczycieli w zakresie prowadzenia zajęć z biologii, matematyki, chemii, geografii, fizyki, języków obcych. W odniesieniu do tych przedmiotów zapytano o chęć udziału w działaniach wspierających warsztat nauczyciela.

Badani poproszeni o wskazanie poziomu zainteresowania nauczycieli wzięciem udziału w formach kształcenia mających na celu podniesienie poziomu kompetencji/zdobycie kwalifikacji wskazywali różne odpowiedzi. Poniższa tabela obrazuje stopień deklarowanej chęci udziału w dodatkowych (nieodpłatnych) zajęciach typu: szkolenia - kursy - studia podyplomowe dla poszczególnych gimnazjów:

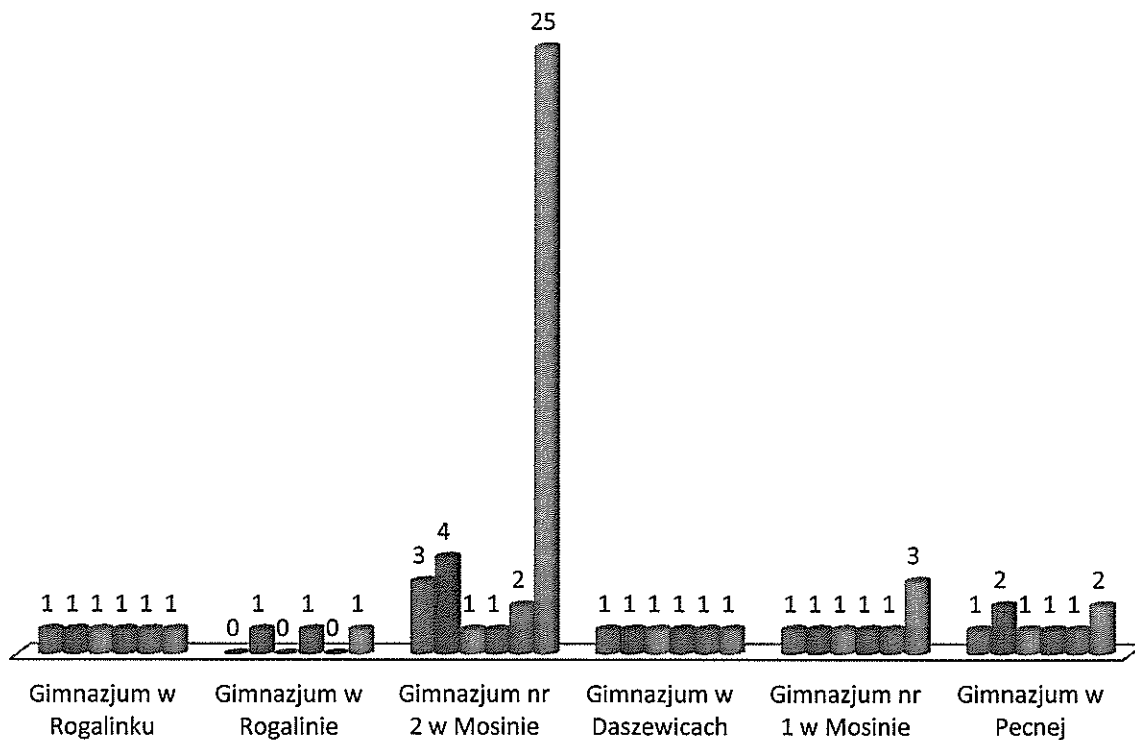
Szkoła	Liczba nauczycieli w stosunku do ogółu nauczycieli w danej placówce	
	Udział w zajęciach - tematyka dowolna/ogólna	Udział w zajęciach - tematyka wskazana przez Poddziałanie 8.1.2.
Gimnazjum w Rogalinku	50-60%	35%
Gimnazjum w Rogalinie	100%	15%
Gimnazjum nr 2 w Mosinie	94%	52%
Gimnazjum w Daszewicach	62%	44%
Gimnazjum nr 1 w Mosinie	58%	31%
Gimnazjum w Pecnej	100%	42%

Tabela: opracowanie własne, stan na czerwiec 2015

Różnym poziomem zainteresowania cieszą się również poszczególne dziedziny w jakich nauczyciele mieliby potencjalnie podnieść swoje kwalifikacje.

**Zainteresowanie nauczycieli podnoszeniem
kompetencji/zdobyciem kwalifikacji w danym przedmiocie z
uwzględnieniem szkół**

■ biologia ■ matematyka ■ chemia ■ geografia ■ fizyka ■ języki obce

Wykres: opracowanie własne

III. Wyniki sprawdzianów szóstoklasisty i egzaminów gimnazjalnych na przestrzeni lat

Wyniki sprawdzianu szóstoklasisty w 2015 roku

	średnia wojew.	SP 1 Mosina	SP 2 Mosina	SP Krosno	SP Krosinko	SP Pecna	SP Czapury	SP Rogalinek	SP Rogalin	SP Daszewice
I część	65,02	68,12	68,33	71,57	76,67	70,40	71,82	70,27	70,04	63,90
II część	76,71	83,28	80,07	76,36	77,72	83,25	86,64	82,53	79,29	74,60

Wyniki egzaminu gimnazjalnego w 2015 roku

	średnia wojew.	G-1 Mosina	G-2 Mosina	Gim. Pecna	Gim. Daszewice	Gim. Rogalinek	Gim. Rogalin
historia i WOS	62,65	65,01	69,16	67,00	60,21	73,43	66,20
j. polski	58,98	61,70	59,09	55,35	51,71	65,14	62,20
przedmioty przyrodnicze	41,19	50,90	51,17	46,37	44,33	53,29	52,20
matematyka	46,98	50,85	52,17	45,22	30,58	61,07	43,70
j. angielski (podstaw.)	64,95	70,79	70,19	61,35	60,57	73,57	66,10
j. angielski (rozszerz.)	46,78	50,86	50,12	40,83	38,26	58,93	49,00

Wyniki - 2014 rok

	średnia wojew.	SP 1 Mosina	SP 2 Mosina	SP Krosno	SP Krosinko	SP Pecna	SP Czapury	SP Rogalinek	SP Rogalin	SP Daszewice
Wyniki punktowe	25,17	28,92	25,83	24,45	28,25	27,00	25,65	27,06	23,00	24,68

Wyniki - 2014 rok

	średnia wojew.	G-1 Mosina	G-2 Mosina	Gim. Pecna	Gim. Daszewice	Gim. Rogalinek	Gim. Rogalin
historia i WOS							
j. polski							
przedmioty przyrodnicze	51,18	52,24	53,32	53,09	57,94	65,62	47,27
matematyka	46,79	43,96	47,07	48,76	46,32	65,15	46,91
j. angielski (podstaw.)	65,30	64,88	69,22	66,80	73,16	68,54	57,36
j. angielski (rozszerz.)	45,20	42,31	40,87	39,16	43,90	48,08	29,45

IV. Diagnoza zapotrzebowania na działania projektowe dla Zespołu Szkół w Daszewicach: Szkoły Podstawowej im. Kawalerów Orderu Uśmiechu w Daszewicach oraz Gimnazjum im. Orła Białego w Daszewicach

Kadra nauczycielska: przedmioty przyrodnicze i matematyka

W ramach diagnozy przeprowadzono badanie ankietowe wśród wszystkich nauczycieli zatrudnionych w Zespole Szkół w Daszewicach. Dla niniejszego opracowania przytoczone zostaną wyniki badania zrealizowanego wśród nauczycieli przedmiotów objętych interwencją Europejskiego Funduszu Społecznego - tj. nauczycieli biologii, przyrody, fizyki, chemii, geografii, matematyki. Termin wykonania badania to maj 2016 r.

Respondenci wskazali, że do prowadzenia zajęć z uczniami wykorzystują metodę eksperymentu. Najczęściej sięgają po nią czasami (3 wskazania) i rzadko (2 wskazania). Jeden nauczyciel zadeklarował częste wykorzystanie tej metody.

Nauczyciele poproszeni o wskazanie czynników rzutujących na częstotliwość wykorzystania metody eksperymentu podawali brak sprzętu i narzędzi (pomocy dydaktycznych) jako główny powód niewykonywania doświadczeń (4 wskazania, możliwa była większa liczba wskazań). Również liczba sprzętu i narzędzi jest niewystarczająca dla wszystkich grup uczniów lub uczniów (3 wskazania). Niektóre pomoce są w złym stanie technicznym lub są zdekompletowane (po 1 wskazaniu).

Eksperymenty podczas lekcji są prowadzone w sposób ograniczający bezpośrednio doświadczanie przez uczniów. Wszyscy nauczyciele zaznaczają, że to pedagog wykonuje przy dzieciach i młodzieży doświadczenie, a uczniowie występują w tej sytuacji jedynie w roli obserwatora/widza.

Wykonując eksperymenty nauczyciele bardzo często korzystają wyłącznie z najprostszych narzędzi/sprzętu (pomocy dydaktycznych), które znajdują się wśród wyposażenia. Do nauki przyrody czy biologii wykorzystywane są substancje spożywcze, do fizyki - stoper i mierniki elektryczne, chemii - probówki, zlewki i parowniczkę, geografii - globus podświetlany, kompas i wypożyczony GPS, matematyki - modele brył oraz cyrkiel, ekierka, linijka.

Nauczyciele zauważają pozytywne strony realizacji podstawy programowej przy wykorzystaniu nowego wyposażenia pracowni: najważniejszy aspekt w opinii badanych - praca własna ucznia, bezpośrednio doświadczanie - samodzielna praca pozwalająca na tworzenie z elementów/wyszukiwanie/manewrowanie, kształcenie postawy badawczej u ucznia, zwiększona chęć uczniów do nauki danego przedmiotu, zwiększone zainteresowanie przedmiotami przyrodniczymi i matematyką, pomoc w demonstrowaniu nowych treści naukowych.

W przypadku doposażenia pracowni do nauki chemii nauczyciel podkreślił konieczność podniesienia standardów dbałości o bezpieczeństwo uczniów. Nie zawsze wszyscy uczestnicy lekcji przestrzegają obostrzeń i wskazówek z instrukcji wykonania

zadania. Stąd tak ważne jest dodatkowe zabezpieczenie przestrzeni wykorzystywanej do prowadzenia doświadczeń chemicznych.

Wszyscy respondenci wskazują na istnienie potrzeby podnoszenia swoich kompetencji lub zdobywania nowych kwalifikacji. Szczególnie wyraźne są głosy płynące od siedmiu pedagogów (w tym nauczyciel biologii, fizyki). Istnieje w obu szkołach potrzeba wzmocnienia kompetencji grona pedagogicznego w drodze uzyskania nowych kwalifikacji w zakresie takich przedmiotów jak np.: przyroda, matematyka, chemia i geografia. Potrzeba ta jest również wskazywana przez Dyрекcję obu szkół (Zespołu Szkół), a działania skutkujące jej zaspokojeniem - aprobowane i pożądane.

Obserwuje się również występowanie zapotrzebowania wśród nauczycieli na działania kładące nacisk na podnoszenie poziomu kompetencji w zakresie indywidualizacji pracy z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami, w tym pracy z dzieckiem z niepełnosprawnościami. Ze względu na obecność dzieci z niepełnosprawnościami w szkole, nauczyciele wskazują na wysoce użyteczny charakter potencjalnych kompetencji, pomagający w codziennym procesie nauczania.

Badani znają metodę projektu edukacyjnego i już wykorzystywali ją w pracy. Wskazują na mocne strony tego sposobu pracy z uczniami jak np.: wzbudzanie ciekawości i kreatywności u dzieci i młodzieży, wspólna praca przekłada się na naukę komunikowania i negocjacji, integracja klasy, wzajemne uczenie się, samodzielne poszukiwanie informacji, samoocena, kształtowanie umiejętności prezentacji projektu, korelacja przedmiotowa, zastosowanie wiedzy w praktyce. Przy słabych stronach metody projektu pojawiają się uwagi wskazujące na ryzyko niezaangażowania do pracy wszystkich uczniów, brak zainteresowania uczniów projektami z przedmiotów przyrodniczych i matematyki, niesamodzielna praca poszczególnych uczniów, niska motywacja niektórych osób do pracy naukowej.

Nauczyciele wskazują, że są wśród uczniów osoby nie mające chęci do nauki, nie zaangażowane i nie zainteresowane danym przedmiotem, a również i takie które swoim zachowaniem wskazują na domniemany brak świadomości sensu i potrzeby chodzenia do szkoły. Jest bardzo wyraźna potrzeba objęcia uczniów wsparciem w zakresie doradztwa edukacyjnego i zawodowego mającego na celu uświadomienie celu procesu edukacji, dopasowanie drogi nauki do poszczególnych osoby.

Wszyscy nauczyciele deklarują otwartość i chęć podjęcia współpracy z instytucjami publicznymi i niepublicznymi funkcjonującymi w otoczeniu szkół. W ramach współdziałania można zrealizować projekt edukacyjny.

Ankietowani (100% wskazań) zauważają, że warunki prowadzenia zajęć jakie panują w danej sali (też dostęp do wyposażenia, możliwość korzystania z niego) mają bezpośrednie przełożenie na realizację procesu edukacyjnego. Pojawia się uwaga, że „ograniczona nauka przez doświadczenie ogranicza możliwości poznawcze w procesie uczenia się”.

Uczniowie

W ramach opracowywania diagnozy zapotrzebowania szkół, przeprowadzono badanie, którym objęto wszystkich uczniów klas 4 - 6 Szkoły Podstawowej oraz klas 1 - 3 Gimnazjum z Zespołu Szkół w Daszewicach. Jako metodę badawczą wykorzystano ankietę. Badanie wykonano w maju 2016 roku.

Respondentom ze Szkoły Podstawowej i Gimnazjum zadano pytanie o to czy chcieliby móc wykonywać (nie tylko obserwować jako widz) doświadczenia podczas lekcji przyrody i matematyki. Uczniowie udzielili następujących odpowiedzi:

Klasa		Zaznaczono odpowiedź TAK	Zaznaczono odpowiedź NIE
SP	Uczniowie klasy 4	91%	9%
SP	Uczniowie klas 5	100%	0%
SP	Uczniowie klasy 6	100%	0%
Gim	Uczniowie klasy 1	96%	4%
Gim	Uczniowie klasy 2	82%	18%
Gim	Uczniowie klasy 3	87%	13%

Tabela: opracowanie własne

Wśród uczniów obecna jest potrzeba aktywnego udziału w prowadzonych doświadczeniach.

Zapytano badanych o bariery jakie mogą uniemożliwiać lub utrudniać im udział w dodatkowych zajęciach mających się odbywać zaraz po godzinach lekcji. Znaczny odsetek respondentów wskazał jako wiodący czynnik utrudniający udział w fakultetach: sposób zorganizowania powrotu do domu po lekcjach. Istnieje potrzeba zapewnienia uczniom dojazdu do domu po zakończeniu się zajęć dodatkowych (ew. dojazdów do szkoły). Dotyczy to zwłaszcza uczniów młodszych klas. Również należy zwrócić uwagę na ilość organizowanych zajęć tak by nie obciążać zbyt mocno grafiku uczniów i zapewnić im wystarczający czas na odpoczynek po szkole.

		Co może utrudniać udział w dodatkowych zajęciach? (można było zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź) liczba wskazań:			
klasa		dojazd do domu - stałe godziny odjazdu autobusów	samopoczucie ucznia	dodatkowe zajęcia zorganizowane np. przez rodziców	zmęczenie po wszystkich lekcjach
SP	Uczniowie klasy 4 (1 oddział)	10	2	5	12
SP	Uczniowie klas 5	9	6	11	20

	(2 oddziały)				
SP	Uczniowie klasy 6 (1 oddział)	4	3	4	8
Gim	Uczniowie klasy 1 (2 oddziały)	8	2	3	16
Gim	Uczniowie klasy 2 (2 oddziały)	7	6	5	24
Gim	Uczniowie klasy 3 (1 oddział)	11	6	4	23

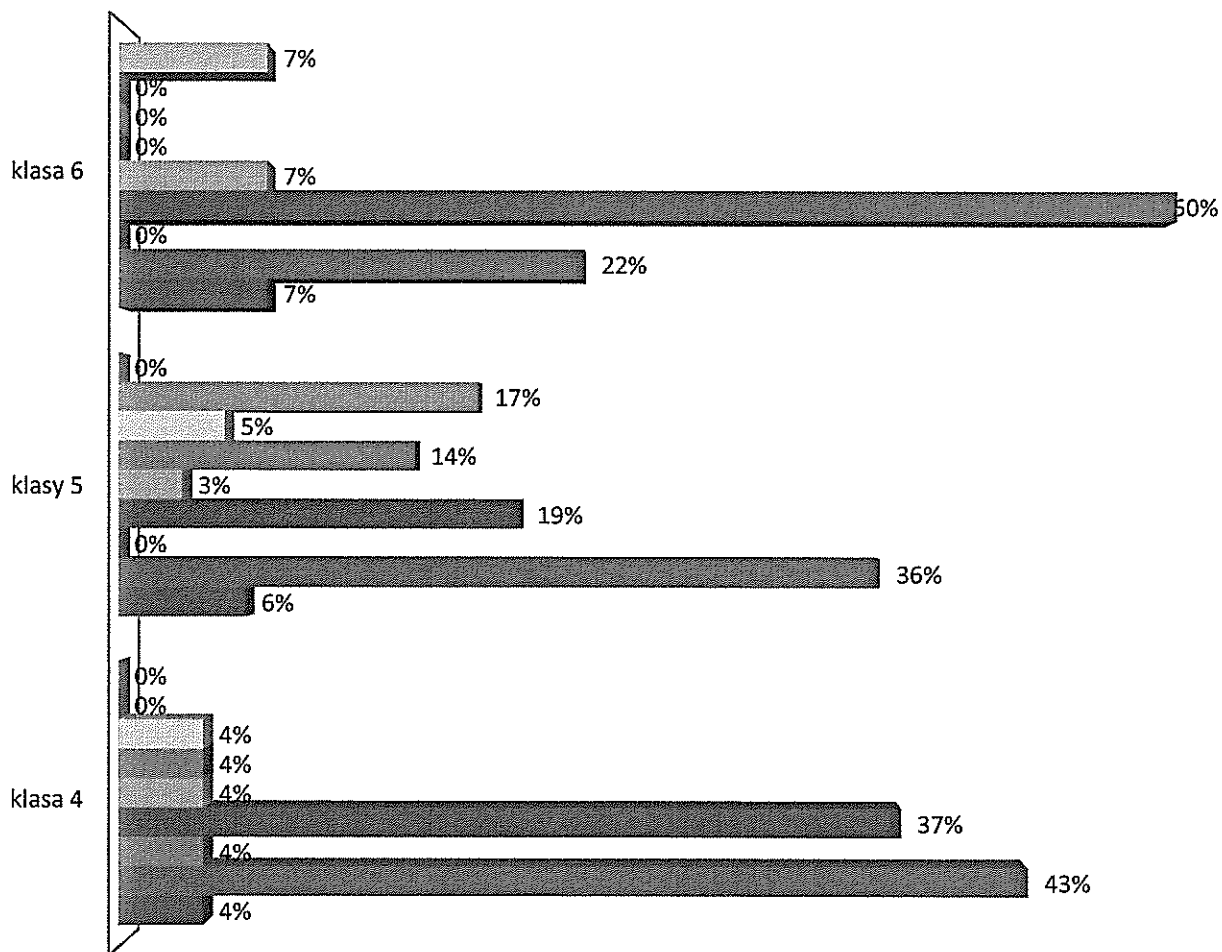
Tabela: opracowanie własne

Poziom zainteresowania danym przedmiotem, wyniki jakie się w nim osiąga, w dużej mierze odzwierciedla chęć jaka towarzyszy uczniom do udziału w konkretnej lekcji. Zgodnie ze schematem: lubię to co sprawia mi przyjemność/w czym jestem dobry/odnoszę sukcesy można zauważyć, iż uczniowie lubią zwłaszcza wychowanie fizyczne, a dalej: matematykę. Wśród klas piątych popularny jest również przedmiot: język angielski, przyroda.

Do Zespołu Szkół w Daszewicach uczęszczają uczniowie z niepełnosprawnościami. Obecnie w szkole uczą się dwie takie osoby (1 chłopiec, 1 dziewczynka), z czego jeden uczeń od roku szkolnego 2016/2017 naukę będzie kontynuował w innej placówce (zmiana miejsca nauki wynika ze zmiany miejsca zamieszkania dziecka). Brakuje dodatkowych zajęć wzmacniających kompetencje danych uczniów, a zarazem mających na celu wspieranie ich w procesie nauki oraz funkcjonowania w gronie rówieśników.

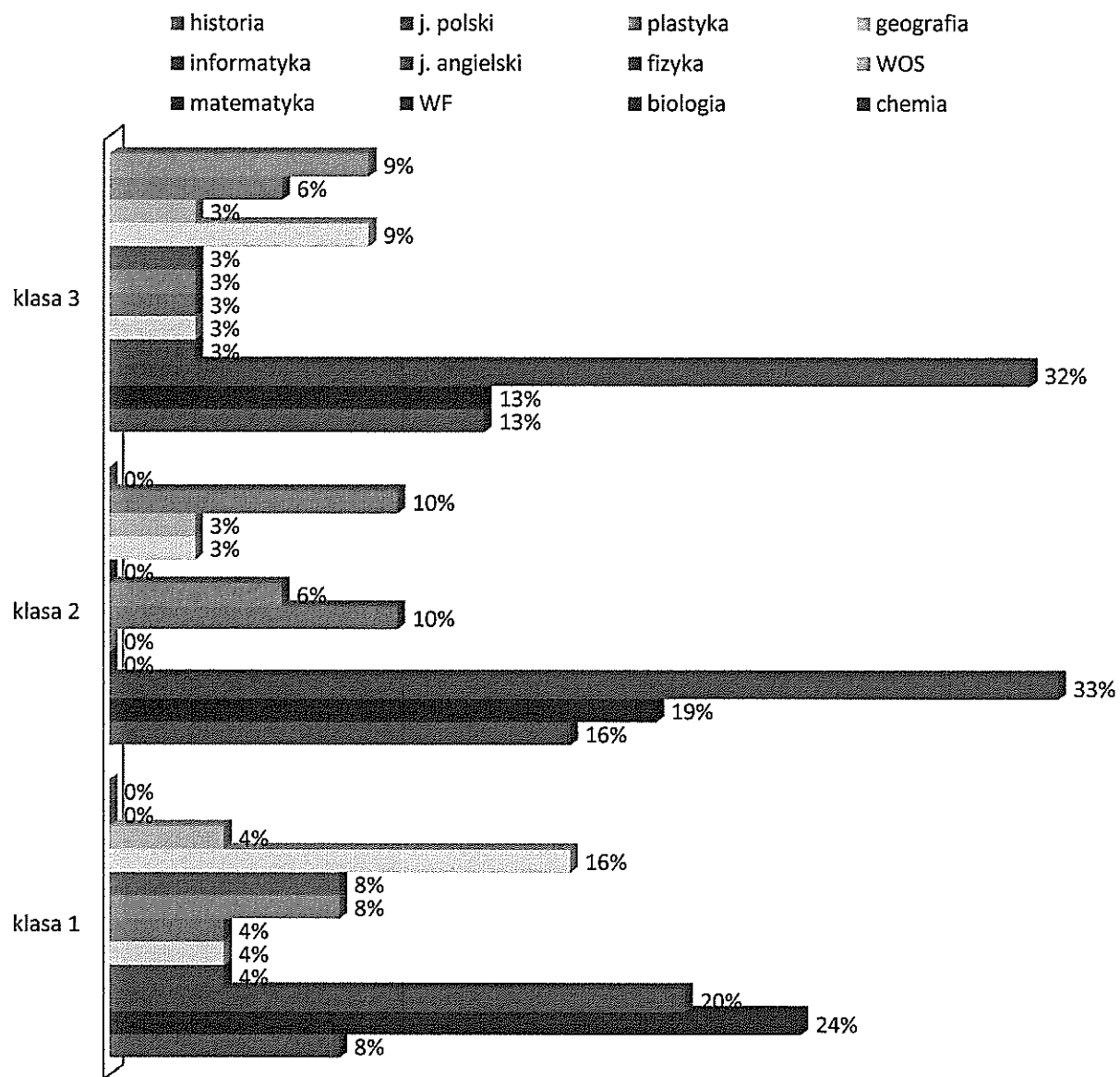
Jakie przedmioty lubią uczniowie Szkoły Podstawowej w Daszewicach

■ język niemiecki ■ język angielski ■ plastyka ■ przyroda ■ Język Polski
 ■ WF ■ muzyka ■ matematyka ■ informatyka

Wykres: opracowanie własne

Jakie przedmioty lubią uczniowie Gimnazjum w Daszewicach

Wykres: opracowanie własne

V. Diagnoza zapotrzebowania na działania projektowe dla Szkoły Podstawowej im. Arkadego Fiedlera w Czapurach

Kadra nauczycielska: przedmioty przyrodnicze i matematyka

W ramach diagnozy przeprowadzono badanie ankietowe wśród nauczycieli zatrudnionych w Zespole Szkół w Daszewicach. Dla niniejszego opracowania przytoczone zostaną wyniki badania zrealizowanego wśród nauczycieli przedmiotów objętych interwencją Europejskiego Funduszu Społecznego - tj. nauczycieli przyrody, matematyki i języka angielskiego. Termin wykonania badania to luty 2016 r.

Respondenci wykazali, że podczas zajęć z uczniami stosują metodę eksperymentu. Czasami wykorzystywana jest ona przez nauczyciela przyrody i języka angielskiego, często - przez kolejnego nauczyciela przyrody i matematyki. Pomimo deklarowanej dość wysoko częstotliwości sięgania podczas zajęć po metodę doświadczeń, eksperymenty wykonywane są w sposób ograniczający skuteczność edukacyjną tej metody nauczania. Wynika to w dużej mierze ze stanu posiadanego wyposażenia. Nauczyciele wskazują na brak potrzebnych sprzętów, zły stan techniczny tych już posiadanych oraz liczbę narzędzi nie wystarczającą dla wszystkich uczniów lub grup. Niektórzy nauczyciele przynoszą z domu swoje przyrządy czy materiały aby posilkować się nimi podczas prowadzenia zajęć z uczniami (np. magnesy, wiatrak/wentylator). Pedagodzy wykonują tylko najprostsze i najbardziej podstawowe doświadczenia. Uczeń występuje tutaj wyłącznie w roli obserwatora/widza. Mocno ograniczone jest doświadczanie przez ucznia danego zdarzenia. Rzadko uczniowie sami wykonują eksperyment przy wsparciu nauczyciela (źródło: wywiad). Nauczyciele zauważają pozytywne strony realizacji podstawy programowej przy wykorzystaniu nowego wyposażenia pracowni: praca uczniów w mniejszych grupach co podniesie poziom efektywności ich nauki, wykorzystywanie metody eksperymentu dzięki której uczniowie będą dostaną szansę na ułatwione zrozumienie przerabianego materiału, urozmaicenie lekcji przełoży się na podniesienie poziomu zainteresowania ucznia danym przedmiotem.

Wszyscy respondenci wskazują na istnienie potrzeby podnoszenia swoich kompetencji lub zdobywania nowych kwalifikacji. Szczególnie wyraźne są głosy płynące od czterech nauczycieli. Istnieje w szkole potrzeba wzmocnienia kompetencji grona pedagogicznego w zakresie wykorzystania aktywizujących ucznia metod w nauczaniu opartym na doświadczeniu. Ponadto Szkoła wiele by zyskała w sytuacji podniesienia kwalifikacji przez nauczycieli w zakresie indywidualizacji pracy z dzieckiem ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, w tym z dzieckiem z niepełnosprawnościami. Nauczyciele zauważają konieczność zdobycia kwalifikacji w zakresie surdopedagogiki oraz tyflopedagogiki. Uzasadniają to możliwością realizacji procesu edukacji dla dzieci z wadami słuchu lub wzroku. Potrzeba podnoszenia kompetencji i kwalifikacji u nauczycieli jest również wskazywana przez Dyрекcję obu szkół (Zespołu Szkół), a działania skutkujące jej zaspokojeniem - aprobowane i pożądane.

Badani znają metodę projektu edukacyjnego i już wykorzystywali ją w pracy. Wskazują na mocne strony tego sposobu pracy z uczniami jak np.: wysoki poziom

zaangażowania uczniów, dokonywanie samooceny, formułowanie celów, integracja uczniów, wzajemne aktywizowanie się uczestników projektu, lepszy kontakt nauczyciela z uczniami. Nauczyciele nie zauważają słabych stron wykorzystania metody projektu w nauczaniu.

Nauczyciele wskazują na utrudnienia jaką napotykają podczas prowadzenia zajęć z uczniami. Mają one charakter infrastrukturalny (za małe sale, brak pomieszczeń do przechowywania pomocy dydaktycznych), nie za wysokiej jakości jest sprzęt wykorzystywany przez pedagogów do pracy z uczniami (np. komputery ze zbyt małą pamięcią nie pozwalające na zainstalowanie na nich oprogramowania jakie można by wykorzystywać podczas lekcji).

Wszyscy nauczyciele deklarują otwartość i chęć podjęcia współpracy z instytucjami publicznymi i niepublicznymi funkcjonującymi w otoczeniu szkół. W ramach współdziałania można zrealizować projekt edukacyjny. Szkoła współdziała na rzecz uczniów i środowiska lokalnego m.in. z Wiejskim Stowarzyszeniem Integracyjnym Wiestin oraz Stowarzyszeniem Emerytów i Rencistów „Jedność” Czapury - Wiórek.

Ankietowani (100% wskazań) zauważają, że warunki prowadzenia zajęć jakie panują w danej sali (też dostęp do wyposażenia, możliwość korzystania z niego) mają bezpośrednie przełożenie na realizację procesu edukacyjnego. Pojawia się uwaga, że „uczniowie łatwiej zapamiętują, gdy angażują się w pracę/naukę”.

Uczniowie

W ramach opracowywania diagnozy zapotrzebowania szkół, przeprowadzono badanie, którym objęto wszystkich uczniów klas 4 - 6 Szkoły Podstawowej. Jako metodę badawczą wykorzystano ankietę. Badanie wykonano w maju 2016 roku.

Respondentom ze Szkoły Podstawowej w Czapurach zadano pytanie o to czy chcieliby móc wykonywać (nie tylko obserwować jako widz) doświadczenia podczas lekcji przyrody i matematyki. Uczniowie udzielili następujących odpowiedzi:

	Klasa	Zaznaczono odpowiedź	Zaznaczono odpowiedź
		TAK	NIE
SP	Uczniowie klasy 4	100%	0%
SP	Uczniowie klas 5	97%	3%
SP	Uczniowie klasy 6	100%	0%

Tabela: opracowanie własne

Wśród uczniów obecna jest potrzeba aktywnego udziału w prowadzonych doświadczeniach.

Zapytano badanych o bariery jakie mogą uniemożliwiać lub utrudniać im udział w dodatkowych zajęciach mających się odbywać zaraz po godzinach lekcji. Znaczny odsetek respondentów wskazał jako wiodący czynnik utrudniający udział w fakultetach:

sposób zorganizowania powrotu do domu po lekcjach. Również należy zwrócić uwagę na ilość organizowanych zajęć tak by nie obciążać zbytnio grafiku uczniów i zapewnić im wystarczający czas na odpoczynek po szkole.

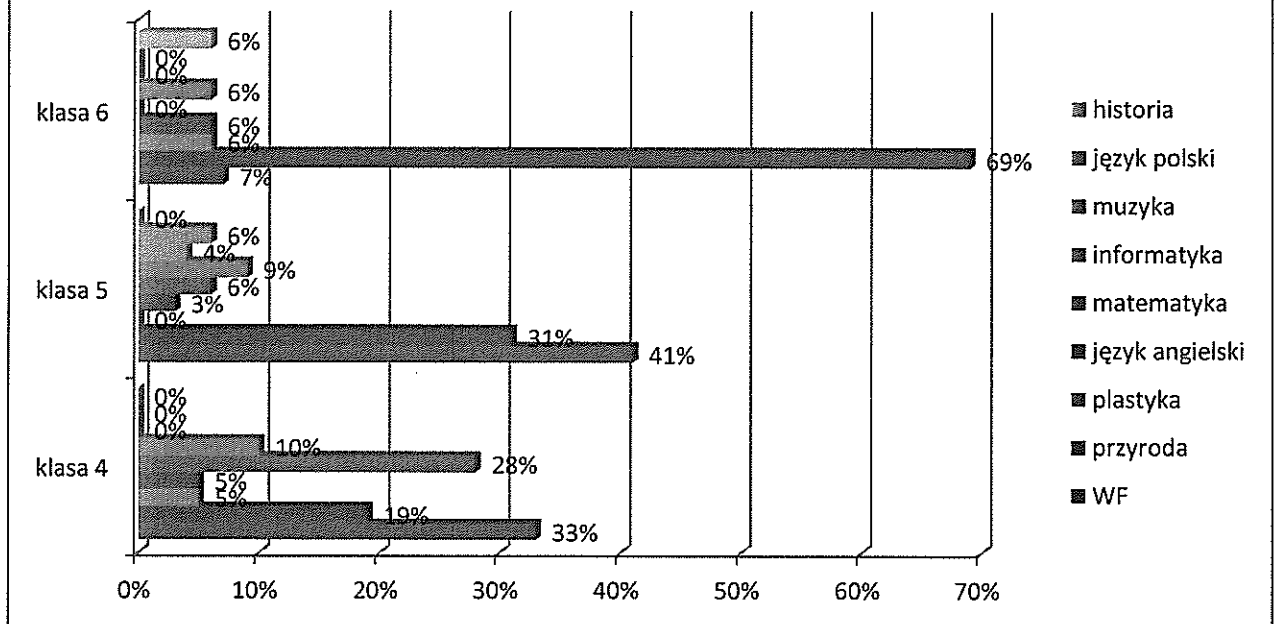
		Co może utrudniać udział w dodatkowych zajęciach? (można było zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź) liczba wskazań:			
	klasa	dojazd do domu - stałe godziny odjazdu autobusów	samopoczucie ucznia	dodatkowe zajęcia zorganizowane np. przez rodziców	zmęczenie po wszystkich lekcjach
SP	Uczniowie klasy 4 (1 oddział)	9	3	4	12
SP	Uczniowie klas 5 (2 oddziały)	11	1	2	21
SP	Uczniowie klasy 6 (1 oddział)	6	1	4	11

Tabela: opracowanie własne

Poziom zainteresowania danym przedmiotem, wyniki jakie się w nim osiąga, w dużej mierze odzwierciedla chęć jaka towarzyszy uczniom do udziału w konkretnej lekcji. Zgodnie ze schematem: lubię to co sprawia mi przyjemność/w czym jestem dobry/odnoszę sukcesy można zauważyć, iż uczniowie lubią zwłaszcza dwa przedmioty: przyrodę i wychowanie fizyczne. Zainteresowanie przyrodą dominuje u uczniów klasy szóstej. WF jest popularny wśród młodszych uczniów. pojawiała się informacja, że lekcje te są ciekawe i przyjemne, gdyż podczas nich „nie trzeba za dużo myśleć”, „wystarczy się ruszać”.

Do Szkoły Podstawowej w Czapurach uczęszczają uczniowie z niepełnosprawnościami. Obecnie w szkole uczy się jedna taka osoba (1 dziewczynka), z czego uczennica ta od roku szkolnego 2016/2017 naukę będzie kontynuowała w innej placówce. Jednocześnie od roku szkolnego 2016/2017 do Szkoły Podstawowej w Czapurach zacznie uczęszczać inny uczeń z niepełnosprawnością (chłopiec). Brakuje dodatkowych zajęć wzmacniających kompetencje danych uczniów i mających na celu wspieranie ich w procesie nauki oraz funkcjonowania w gronie rówieśników.

Jakie przedmioty lubią uczniowie Szkoły Podstawowej w Czapurach

Wykres: opracowanie własne

VI. Diagnoza zapotrzebowania na działania projektowe dla Szkoły Podstawowej „Pod Lipami” w Krosinku

Kadra nauczycielska: przedmioty przyrodnicze i matematyka

W ramach diagnozy przeprowadzono badanie ankietowe wśród wszystkich nauczycieli zatrudnionych w Szkole Podstawowej „Pod Lipami” w Krosinku. Dla niniejszego opracowania przytoczone zostaną wyniki badania zrealizowanego wśród nauczycieli przedmiotów objętych interwencją Europejskiego Funduszu Społecznego - tj. nauczycieli przyrody (2), matematyki (1). Termin wykonania badania to maj 2016 r.

Respondenci wskazali, że do prowadzenia zajęć z uczniami wykorzystują metodę eksperymentu. Najczęściej sięgają po nią czasami (25 wskazania) i rzadko (1 wskazania).

Nauczyciele poproszeni o wskazanie czynników rzutujących na częstotliwość wykorzystania metody eksperymentu podawali brak sprzętu i narzędzi (pomocy dydaktycznych) jako główny powód niewykonywania doświadczeń (3 wskazania, możliwa była większa liczba wskazań). Również liczba sprzętu i narzędzi jest niewystarczająca dla wszystkich grup uczniów lub uczniów (1 wskazanie). Niektóre pomoce są w złym stanie technicznym lub są zdekompletowane (1 wskazanie).

Eksperymenty podczas lekcji są prowadzone w sposób ograniczający bezpośrednio doświadczanie przez uczniów. Wszyscy nauczyciele zaznaczają, że to pedagog wykonuje przy dzieciach i młodzieży doświadczenie, a uczniowie występują w tej sytuacji jedynie w roli obserwatora/widza (2 wskazania), 1 nauczyciel (matematyk) odpowiedział, iż najpierw demonstruje uczniom eksperyment, a następnie uczniowie sami wykonują doświadczenia w grupach 2-5 osób.

Wykonując eksperymenty nauczyciele bardzo często korzystają wyłącznie z najprostszych narzędzi/sprzętu (pomocy dydaktycznych), które znajdują się wśród wyposażenia. Do nauki przyrody wykorzystywane są np.: globus, mapy, pryzmaty, lusterka, filmy przyrodnicze, płyty CD z ćwiczeniami, szkło laboratoryjne do matematyki - modele brył oraz cyrkiel, ekierka, linijka. Nauczyciele zwracają uwagę, iż pomimo wyposażenia szkoły w tablicę multimedialną, jest ona tylko e jednej klasie i dostęp do niej jest ograniczony i limitowany.

Nauczyciele zauważają pozytywne strony realizacji podstawy programowej przy wykorzystaniu nowego wyposażenia pracowni: najważniejszy aspekt w opinii badanych - praca własna ucznia, bezpośrednio doświadczanie - samodzielna praca pozwalająca na tworzenie z elementów/wyszukiwanie/manewrowanie, kształcenie postawy badawczej u ucznia, zwiększona chęć uczniów do nauki danego przedmiotu, zwiększone zainteresowanie przedmiotami przyrodniczymi i matematyką, pomoc w demonstrowaniu nowych treści naukowych, uczniowie uczą się samodzielności i rozwiązywania problemów.

Nauczyciele zauważali też bariery i zagrożenia w aspekcie wykorzystywania zakupionych w ramach projektu pomocy i sprzętów takie jak: zbyt mała ilość sal w szkole, brak czasu na realizację zajęć dla dzieci z uwagi na system dwuzmianowy.

Wszyscy respondenci wskazują na istnienie potrzeby podnoszenia swoich kompetencji lub zdobywania nowych kwalifikacji. Szczególnie wyraźne są głosy płynące od nauczycieli matematyki i przyrody. Istnieje w obu szkołach potrzeba wzmocnienia kompetencji grona pedagogicznego w drodze uzyskania nowych kwalifikacji w zakresie dwóch przedmiotów: przyrody i matematyki. Potrzeba ta jest również wskazywana przez Dyрекcję, a działania skutkujące jej zaspokojeniem - aprobowane i pożądane. Nauczyciele oraz Dyrekcja wskazują chęć doskonalenia kompetencji i zdobywania kwalifikacji w zakresie innowacyjnych metod nauczania przedmiotów, oceniania kształtującego, a także związanych z indywidualizacją nauczania dzieci z niepełnosprawnościami np. oligofrenopedagogika oraz pedagogika opiekuńczo-wychowawcza.

Wszyscy badani wskazują potrzebę prowadzenia dodatkowych zajęć dydaktyczno-wyrównawczych dla uczniów. Jako bariery realizacji tych zajęć wskazują głównie brak sal oraz do prowadzenia zajęć - system dwuzmianowy, obecny budynek jest zbyt mały, sale zostały przerobione z mieszkań, w związku z czym nie spełniają wymagań dotyczących wymiarów, co przy systemie dwuzmianowym dodatkowo zmniejsza możliwości prowadzenia zajęć dla większej liczby dzieci jednocześnie. Ponadto nauczyciele wskazują brak odpowiedniego wyposażenia sal w odpowiednie pomoce dydaktyczne.

Badani znają metodę projektu edukacyjnego i już wykorzystywali ją w pracy. Wskazują na mocne strony tego sposobu pracy z uczniami jak np.: wzbudzanie ciekawości i kreatywności u dzieci i młodzieży, wspólna praca przekłada się na naukę komunikowania i negocjacji, integracja klasy, wzajemne uczenie się, samodzielne poszukiwanie informacji, samoocena, kształtowanie umiejętności prezentacji projektu, korelacja przedmiotowa, zastosowanie wiedzy w praktyce, rozwijanie zainteresowań, pokonywanie trudności w uczeniu się w tym niepowodzeń edukacyjnych. Przy słabych stronach metody projektu pojawiają się uwagi wskazujące na ryzyko niezaangażowania do pracy wszystkich uczniów, brak zainteresowania uczniów projektami z przedmiotów przyrodniczych i matematyki, niesamodzielna praca poszczególnych uczniów, niska motywacja niektórych osób do pracy naukowej, trudności adaptacyjne związane ze zmianą środowiska edukacyjnego. Nauczyciele nie wskazali negatywnych stron realizacji projektu edukacyjnego w szkole na proces edukacyjny w danej klasie.

Nauczyciele wskazują, że są wśród uczniów osoby nie mające chęci do nauki, nie zaangażowane i nie zainteresowane danym przedmiotem, a również i takie które swoim zachowaniem wskazują na domniemany brak świadomości sensu i potrzeby chodzenia do szkoły. Jest bardzo wyraźna potrzeba objęcia uczniów wsparciem w zakresie doradztwa edukacyjnego i zawodowego mającego na celu uświadomienie celu procesu edukacji, dopasowanie drogi nauki do poszczególnej osoby.

Wszyscy nauczyciele deklarują otwartość i chęć podjęcia współpracy z instytucjami publicznymi i niepublicznymi funkcjonującymi w otoczeniu szkół. W ramach współdziałania można zrealizować projekt edukacyjny.

Ankietowani (100% wskazań) zauważają, że warunki prowadzenia zajęć jakie panują w danej sali (też dostęp do wyposażenia, możliwość korzystania z niego) mają bezpośrednie przełożenie na realizację procesu edukacyjnego. Pojawia się uwaga, że „ograniczona nauka przez doświadczenie ogranicza możliwości poznawcze w procesie

uczenia się”. W dobrze wyposażonej klasie proces edukacyjny zachodzi sprawniej, efektywniej, ponieważ lepsza jest higiena pracy ucznia i nauczyciela.

Jednocześnie wykazano, iż w szkole brak jest pracowni przedmiotowych zwłaszcza matematycznej oraz przyrodniczej tj. brak odpowiedniego wyposażenia.

Uczniowie

W ramach opracowywania diagnozy zapotrzebowania szkół, przeprowadzono badanie, którym objęto wszystkich uczniów klas 4 - 6 Szkoły Podstawowej Jako metodę badawczą wykorzystano ankietę. Badanie wykonano w maju 2016 roku.

Respondentom ze Szkoły Podstawowej zadano pytanie o to czy chcieliby móc wykonywać (nie tylko obserwować jako widz) doświadczenia podczas lekcji przyrody i matematyki. Uczniowie udzielili następujących odpowiedzi:

	Klasa	Zaznaczono odpowiedź	Zaznaczono odpowiedź
		TAK	NIE
SP	Uczniowie klasy 4	90%	10%
SP	Uczniowie klas 5	100%	0%
SP	Uczniowie klasy 6	87,5%	12,5%

Tabela: opracowanie własne

Wśród uczniów obecna jest potrzeba aktywnego udziału w prowadzonych doświadczeniach.

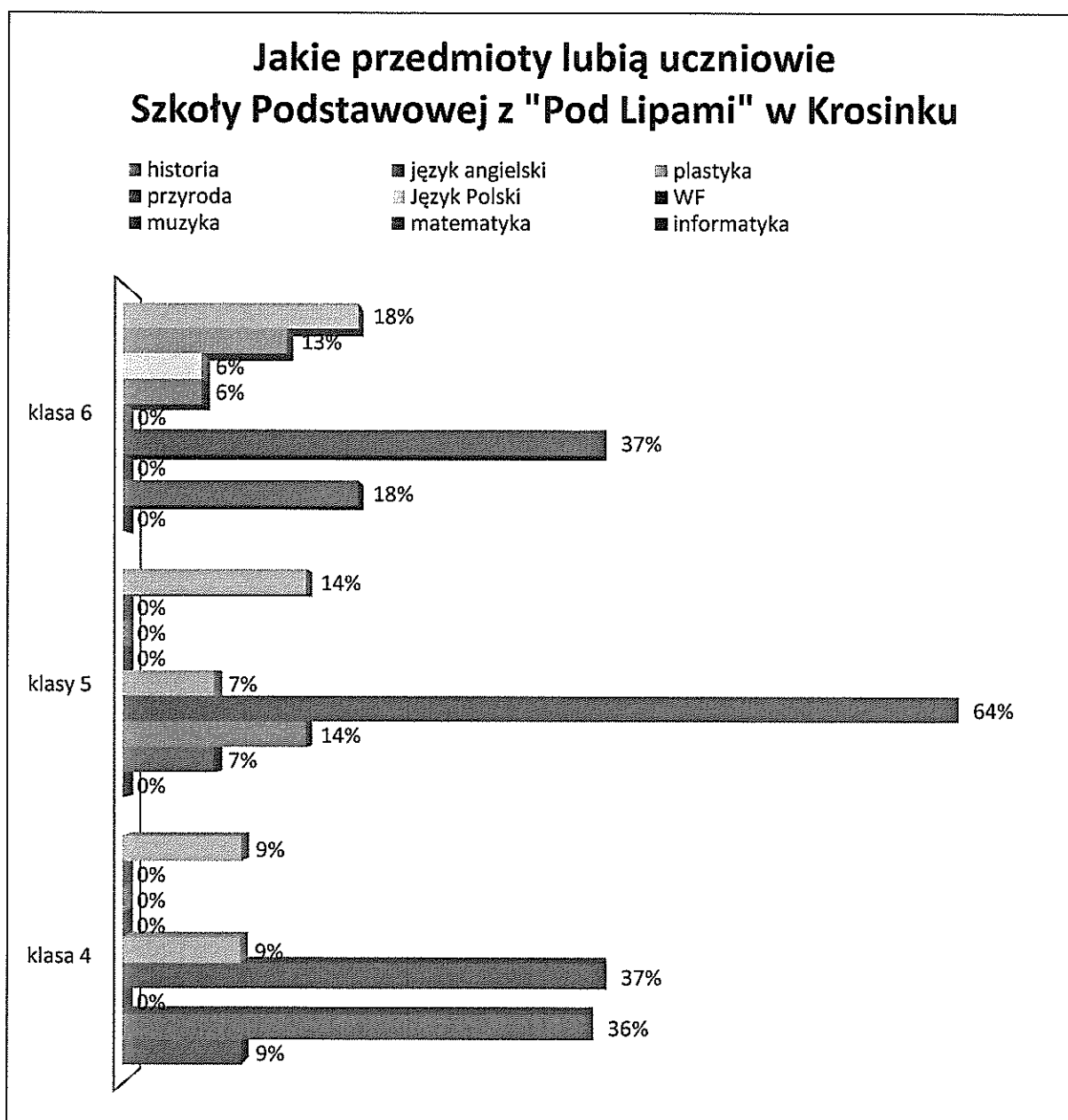
Zapytano badanych o bariery jakie mogą uniemożliwiać lub utrudniać im udział w dodatkowych zajęciach mających się odbywać zaraz po godzinach lekcji. Znaczny odsetek respondentów wskazał jako wiodący czynnik utrudniający udział w fakultetach: sposób zorganizowania powrotu do domu po lekcjach. Istnieje potrzeba zapewnienia uczniom dojazdu do domu po zakończeniu się zajęć dodatkowych (ew. dojazdów do szkoły). Dotyczy to zwłaszcza uczniów młodszych klas. Również należy zwrócić uwagę na ilość organizowanych zajęć tak by nie obciążać zbyt grafiku uczniów i zapewnić im wystarczający czas na odpoczynek po szkole.

		Co może utrudniać udział w dodatkowych zajęciach? (można było zaznaczyć więcej niż jedną odpowiedź) liczba wskazań:			
	klasa	dojazd do domu - stałe godziny odjazdu autobusów	samopoczucie ucznia	dodatkowe zajęcia zorganizowane np. przez rodziców	zmęczenie po wszystkich lekcjach
SP	Uczniowie klasy	5	0	2	6

	4 (1 oddział)				
SP	Uczniowie klas 5 (1 oddziały)	11	2	6	10
SP	Uczniowie klasy 6 (1 oddział)	13	3	8	12

Tabela: opracowanie własne

Poziom zainteresowania danym przedmiotem, wyniki jakie się w nim osiąga, w dużej mierze odzwierciedla chęć jaka towarzyszy uczniom do udziału w konkretnej lekcji. Zgodnie ze schematem: lubię to co sprawia mi przyjemność/w czym jestem dobry/odnoszę sukcesy można zauważyć, iż uczniowie lubią zwłaszcza wychowanie fizyczne, a dalej: matematykę. Wśród wszystkich klas popularny jest również przedmiot: historia.

Wykres: opracowanie własne

Infrastruktura szkoły

Analiza stanu istniejącego

BUDYNEK NR 1 - KROSINKO

Murowany budynek szkoły w Krosinku został oddany do użytku w roku 1909, po kilku latach intensywnych prac budowlanych; wtedy też (w roku szkolnym 1909/1910) zaczęły się w nim regularne zajęcia lekcyjne, które w tym budynku trwają do dziś.

W szkole zajęcia w systemie dwuzmianowym mają dzieci klas III,IV, V,VI.

BUDYNEK NR 2 - DYMACZEWO STARE

Od 1926 roku budynek Szkoły w Dymaczewie stał się placówką polską. 8 września 1939 roku w Szkole rozmieściła się kompania Wehrmachtu; wyposażenie zostało zniszczone, a budynek zdemolowany. Działalność Szkoły w Dymaczewie Starym została wznowiona w 1945 roku, jednak w roku 1976 ją zamknięto, a dzieci zostały przeniesione do szkoły w Krosinku.

W 1985 roku szkoła w Dymaczewie Starym została ponownie otwarta i obecnie Szkoła Podstawowa „Pod Lipami” w Krosinku funkcjonuje w dwóch budynkach.

W Dymaczewie Starym dzieci uczą się w 3 salach lekcyjnych w systemie dwuzmianowym klasy oddziałów przedszkolnych oraz klas I i II.

Dyrekcja zwraca uwagę na braki i ograniczenia istniejącej infrastruktury:

- Brak pracowni przedmiotowych z matematyki i przyrody w obydwu budynkach.
- brak pracowni komputerowej w budynku nr 2,
- W budynku nr 2 brak tablicy multimedialnej, która znajduje się w budynku nr 1 w związku z czym jakość zajęć prowadzonych w budynku nr 2 jest niższa.
- zbyt mało klas, klasy o niepełnych wymiarach (stare budownictwo- klasy przerobione z mieszkań itp.) ,
- Budynek nr 2 jest w złym stanie technicznym,
- infrastruktura wymusza system dwuzmianowy,
- Budynek nr 2 oddalony jest od głównej siedziby szkoły w budynku nr 1 o około 3 km.

Powyższe braki infrastruktury przekładają się na jakość nauki oraz higienę pracy ucznia i nauczyciela:

- nauczyciele muszą dojeżdżać w trakcie przerw pomiędzy dwoma budynkami,
- dzieci są dowożone do budynku nr 1 na:
 - zajęcia z informatyki;
 - apele;
 - przedstawienia itp.;
- kółka zainteresowań oraz zajęcia dodatkowe są tylko w budynku nr 1, co znacznie utrudnia udział dzieci z budynku nr 2.

- dzieci z budynku nr 2 są wyizolowane oraz pozbawione np. doraźnej opieki pedagoga szkolnego oraz wsparcia dyrekcji.
- Izolacja części klas powoduje zwiększanie dysproporcji w poziomie nauczania.
- Utrudnienia dla rodziców dzieci, którym zdarza się mieć rodzeństwo w klasach w dwóch różnych budynkach.
- Dzieci mają ograniczony dostęp

Rozbudowa budynku w Krosinku jest niezbędna w świetle powyżej przedstawionych argumentów. Inwestycja pozwoli na umieszczenie wszystkich dzieci w jednym budynku, co podniesie jakość nauczania oraz zmniejszy dysproporcje. Jednocześnie wzrośnie integracja oraz

Ekonomiczne straty związane z dojeżdżaniem nauczycieli do budynku nr 2 oraz dowożeniem dzieci na poszczególne zajęcia zostaną zniwelowane.

Analiza demograficzna

Obwód Szkoły Podstawowej w „Pod Lipami” w Krosinku, obejmuje miejscowości: Krosinko, Mosina (ul. Jana Cybisa, ul. Jacka Malczewskiego, ul. Katarzyny Kobro), Bolesławiec, Dymaczewo Nowe, Dymaczewo Stare, Ludwikowo.

Rejon objęty obwodem charakteryzuje się stałym dynamicznym wzrostem ludności. Liczba ludności w latach 2000 -2015 w obwodzie dla Szkoły Podstawowej „Pod Lipami” w Krosinku.

ROK	Krosinko	Mosina (ul. J. Malczewskiego, J. Cybisa, K. Kobro)	Bolesławiec	Dymaczewo Nowe	Dymaczewo Stare	Ludwikowo	Razem
2000	597	-	43	252	347	93	1332
2001	602	-	43	256	340	93	1334
2002	627	-	45	257	342	92	1363
2003	636	-	47	255	336	89	1363
2004	649	-	52	254	339	82	1376
2005	669	-	57	257	342	75	1400
2006	691	-	59	264	341	60	1415
2007	707	-	69	259	342	57	1434
2008	749	-	74	274	342	53	1492
2009	767	-	77	277	348	53	1522
2010	768	-	81	281	352	53	1535
2011	814	24	86	287	348	48	1607
2012	832	32	84	285	344	49	1626
2013	842	41	89	296	347	44	1659
2014	835	41	94	295	354	45	1664
2015	836	59	96	303	364	44	1702

Wzrost od 200-2015	239	59	53	51	17	-49	370
--------------------	-----	----	----	----	----	-----	-----

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urząd Miejski w Mosinie.

W latach 2000 - 2015 liczba ludności obwodu szkoły wzrosła o 370 osób co oznacza, że w stosunku do roku 2000 liczba ludności wzrosła o 27,77%.

Wzrost liczby ludności powoduje również wzrost liczby dzieci, które uczęszczają do szkoły.

Liczba dzieci z poszczególnych roczników z obwodu Szkoły Podstawowej „Pod Lipami” w Krosinku. Prognozowane w klasach I-VI.

Rok urodzenia dziecka	Krosinko	Mosina (ul. J. Małczewskiego, J. Cybisa, K. Kobro)	Bolesławiec	Dymaczewo Nowe	Dymaczewo Stare	Ludwikowo	Razem	Ilość nowych klas
2009	13	3	2	3	2	0	23	I oddział w 2016
2010	13	0	1	6	7	1	28	II oddziały w 2016 r.
2011	11	1	1	3	3	0	19	I oddział w 2017 r.
2012	6	3	1	4	6	0	20	I oddział w 2018
2013	10	5	3	8	8	1	35	II oddziały w 2019
2014	11	2	0	3	5	1	22	I oddział w 2020
2015	2	0	1	5	9	1	18	I oddział w 2021
Razem	66	15	9	31	40	4	165	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urząd Miejski w Mosinie.

Liczba dzieci zapisanych do szkoły na dzień 1 września 2016 r.

IV	17
V	16
VI	22
I	18
II	20
III	31
Razem	124

Analiza przestrzenna

Jak wynika z danych Referatu Planowania Przestrzennego i Budownictwa Urzędu Miejskiego w Mosinie, analiza działek niezabudowanych w obwodzie Szkoły „Pod Lipami” w Krosinku na podstawie danych z Powiatowego Ośrodka Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej wykazała, iż w:

1. Krosinku zlokalizowanych jest 178 działek o przeznaczeniu:
 - domów jednorodzinnych = 178 rodzin x 1 dziecko = 178 dzieci,
 - lub domów bliźniaczych = 356 rodzin x 1 dziecko = 356 dzieci
2. Dymaczewie Nowym zlokalizowanych jest ok. 220 działek o przeznaczeniu:
 - domów jednorodzinnych = 220 rodzin x 1 dziecko = 220 dzieci
 - lub domów bliźniaczych = 440 rodzin x 1 dziecko = 440 dzieci
3. Dymaczewie Starym zlokalizowanych jest 67 działek o przeznaczeniu:
 - domów jednorodzinnych = 67 rodzin x 1 dziecko = 67 dzieci
 - lub domów bliźniaczych = 134 rodziny x 1 dziecko = 134 dzieci
4. Bolestawcu zlokalizowanych jest 67 działek o przeznaczeniu:
 - lub domów bliźniaczych = 67 rodzin x 1 dziecko = 67 dzieci
 - lub domów bliźniaczych = 134 rodziny x 1 dziecko = 134 dzieci
6. Mosinie na ul. Jana Cybisa, Jacka Malczewskiego zlokalizowanych jest 42 działek o przeznaczeniu:
 - domów jednorodzinnych = 42 rodziny x 1 dziecko = 42 dzieci
 - lub domów bliźniaczych = 84 rodziny x 1 dziecko = 84 dzieci
7. Mosina ul. Jana Cybisa, Jacka Malczewskiego zlokalizowane są 4 działki o przeznaczeniu:
 - domów wielorodzinnych - 4 działki x 64 mieszkania = 256 mieszkań = 256 rodzin x 1 dziecko = 256 dzieci

Wariant maksimum: 1404 dzieci

Wariant minimum: 830 dzieci

Mając na uwadze doświadczenia rozwoju terenów okolicznych jak np. m. Krosno gdzie w związku z prowadzoną polityką przestrzenną w ciągu ostatnich 6 lat (okres realizacji szkoły podstawowej) liczba ludności wzrosła o 892 osoby, należy szacować iż w ciągu najbliższych 6 lat przynajmniej 10% działek z badanego obwodu Szkoły Podstawowej w Krosinku zostanie zasiedlonych przez rodziny z dziećmi. Co daje nam około 83-140 dzieci więcej w Szkole Podstawowej w Krosinku. To o 100% więcej w stosunku do dnia wykonania diagnozy.

Dyrektor szkoły w Krosinku zwraca uwagę, iż w stosunku do poprzednich lat w roku 2016 jest wzrost liczby dzieci o około 50%.

WNIOSKI

Z przeprowadzonej diagnozy wynika, iż Szkoła Podstawowa w Krosinku wymaga zastosowania działań związanych z wprowadzeniem dodatkowych zajęć edukacyjnych z matematyki, przyrody oraz doradztwa edukacyjnego. Jednakże z uwagi na brak pracowni przedmiotowych oraz niewystarczającą infrastrukturę szkoły, niezbędna jest rozbudowa budynku nr 1, przeniesienie dzieci do jednego budynku i doposażenie pracowni.